

Ч. 5 ТРАВЕНЬ 1980

MAY 1980 No 5

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

P. XXXVII Ч. 5 ТРАВЕНЬ 1980

MAY 1980 No 5 Vol XXXVII

ЗМІСТ

М. Руденко. Уже не сняться	1
Л. Коваленко. Альт	1
У.Л. Про любов можна б говорити безконечно	1
С. Караванський. Мова квіток	2
В. Костицький. Мама	3
Деся св. Юрія	3
Н. Світлична. Спостереження про становище переслідуваних жінок	4
Померла І. Косач-Борисова	6
У. Любович. Жити красою Божого світу	7
Український Музей	10
Нові книжки Fata Morgana М. Тарнавська	11
Лист з України	12
Калейдоскоп жіночого життя С. Андрушків	13
Тільки між нами і телефоном Л. Калинович	14
О-КА. Де ваші діти? — У барі	15
Д-р І. Сеньків. І. Франко у Відні	16
С. Кузьменко. Відсвіт з білого краю	17
А. Совачева. Кризь пориви життя	18
Вісті з Централі	19
СФУЖО	20
Our Life	22
О.С.П. Показ моди,	25
Вишивка. Т.Д. Оніл	26
Харчування. Л. Гриців	28
Хроніка. Округа Дітройт	29
Дарунки до крамнички У.М.	32
Посмертні згадки	32
Замість квітів	32, 33, 36
Нашим малютам	24
Загальні збори	обкл.

Головна Управа СУА і Адміністрація Нашого Життя

108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003
тел. (212) 533-4646

Our Life Editor **Uiana Llubovych**
тел. (212) 674-5508

Український Музей

203 Second Ave., New York, N.Y. tel (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня.

Редактор — Уляна Любович

Редакційна колегія: Світлана Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець.

"Розвага — забава" ред. Віра Андрушків.

Мовна редакція — Наталя Ливицька-Холодна.

На обкладинці: Людмила Морозова. Ромашки. Олія

Cover illustration. Ludmila Morozowa. Oil.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices".

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation
335 Clifton Ave., Clifton, N.J. 07011

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова
Олександра Різник — заступниця голови
Люба Волинець — заступниця голови
Христина Навроцька — заступниця голови
Марія Томоруг — заступниця голови
Ірена Чайківська — протоколярна секретарка
Марія Савчак — кореспондентська секретарка
Олександра Кіршак — касирка
Іванна Ратич — фінансова секретарка
Оля Гнатейко — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Кіндрачук — організаційна
Дарія Маркусь — культурно-освітня
Ірина Руснак — музейна — мистецька
Ірина Лончина — виховна
Теодозія Савицька — суспільної опіки
Ірина Качанівська — суспільної опіки
стипендій
Олена Процюк — пресова
Марта Терлецька — зв'язки
Люїза Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова
Поля Книш — член
Надія Попель — член
Евгенія Новаківська — заступниця
Оксана Микитин — заступниця

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ліда Колодчин — Дітройт
Наталія Даниленко — Філадельфія
Оксана Щурова — Нью Йорк
Іванна Мартинець — Північний Нью Йорк
Ліда Гладка — Нью Джерзі
Ірина Кашубинська — Огайо
Марія Семків — Чикаго
Марія Гига — Нова Англія
Тетяна Дурбак — Південний Нью Йорк

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd. Bilborough Estate
Nottingham, England
Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W.2

АВСТРАЛІЯ: "Library & Book Supply"
16a Prospect St.
Gieroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ: Daria Melnykovych
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2,
France

НІМЕЧЧИНА: Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 München 5, Rumfordstr. 11

Уже не сняться кольорові сні —
Ані луги, ні квіти, ні лелеки.
Лише крізь ґрати подихи весни
Несуть до мене спомини далекі.

Між камерами тихий перестук:
Людина відшуковує людину...
Годинами вдивляюсь, як павук
Вгортається у сіру павутину.

У вухах монотонний передзвін.
Невтішна жінка плаче за стіною...
Зненацька відчуваю: поміж стін
Дух матері витає наді мною.

То ненька знов оберіга мене
І голосом її говорить глина:
— Тюрма — це справді черево земне
А ти — ще ненароджена дитина.

Не треба зойків і даремних сліз —
Потрібне розуміння, хто ти й де ти:
Відчуй, що пуповиною приторіс
До центру материнської планети.

Хай серце до найважчого звика:
Йому ці мури велено пробити...
Павук на мене дивиться з кутка —
І я уже почав його любити.

27. У. 1977 Зі збірки "За ґратами" —
 поезії — Сучасність 1980

ЛЕОНИД КОВАЛЕНКО

АЛЬТ

Я — АЛЬТ,
Захриплий від прихованих ридань,
Що роздирали материнські груди,
Коли вона, простершись до світань,
У серці спогад сумовитий будить.
Як калало з сльозами сонце із очей!
Від сліз пекучих дні самотні тліли.
Мені пекло,
Мені і дотепер пече
Те сонце у сльозах перегорілих.
Я — альт.
Я пісня матері сумна-сумна.

Вона березою сумною спинилась
край

дороги

І квилить мов розірвана струна,
Музикою відкинута під ноги.
Прийдіть, прийдіть до матерів, сини,
Чи проростіть біля беріз дубами,
Торкніться тихо спраглими губами
Рук материнських, пасем сивини...
Вона стоїть сама,
Печальна мати,
І квилить, квилить одинокий альт:
Я —
Голос матері,
Яка не може спати,
Бо десь сини лягли
Навічно спать...

НАШЕ ЖИТТЯ, ТРАВЕНЬ 1980

Місяць травень особливо пригожий для того, щоб говорити про любов. Краса розбудженої природи, її розквіт, зелень, квіти. Птиці, які своєю мовою — щebetом висловлюють свою любов і славлять світ Божий — все це викликає особливий настрій. Оживлені і піднесені не тільки природа, але й людські почування стають теплими й радісними. І ми починаємо прагнути якогось вияву наших почувань. У старших, спогади про далекий рідний край, про весну там, за морями, а то й про свою молодість оживають в цю пору й будять тугу. Молодших весна зове до зміни, до виїзду поза мури міста.

До нас, тих хто живе серед хмаросягів цей травневий зов доходить слабкими подихами. Інколи на перелюдненій вулиці чи переулку серед пушок на сміття натрапляємо на посаджені квіти, стебельця трави. Хтось з любов'ю посіяв їх на клаптику землі, який залишився вільним поміж камінними плитами хідника.

Про любов, її прояви, терпіння і щастя, яке вона дає співали наші предки, ще заки людина винайшла письмо. З появою письма вона стала темою для поетів, письменників, драматургів. Вчені філософи, психологи, соціологи досліджують її, пишуть про неї наукові праці.

Її Ісус Христос поставив як першу спонуку, яка повинна кермувати людськими вчинками.

Алеж любов це поняття широке, це ж не тільки любов поміж закоханими дівчиною й хлопцем, жінкою і чоловіком. Любов в'яже сім'ю, батьків і дітей, людину з людьми, а любов батьківщини веде до вчинків сповнених осяяти.

Скільки б про неї не писали, скільки б не оспівували, не говорили, а теж скільки б її не вульґаризували чи не спроставджували до спростаченої фізичної форми — вона у своїй суті остається така ж незмінна й велика.

Є люди, які не здібні любити нікого й ніщо. Власне "его" заспаняє їм світ. Їм видається, що вони щасливі як задовольняють свої потреби чи забаганки. На ділі це душевне каліцтво і з тими людьми треба б співчувати, як зі сліпими, яким не дано бачити красу цього світу. На жаль деякі матері з надмірної любови до дітей привчають їх думати тільки про себе й не служити нікому й нічому поза собою. Але материнська любов у своїй досконалії формі — це для нас символ найбільш безкорисної, готової до посвяти любови. Мати ставить на першому місці добро дітей, не думаючи про свою вигоду. І якраз матері у цьому весняному місяці присвячена наша особлива увага.

До матері ми прирівнюємо нашу батьківщину і нашу любов до неї ставимо поряд любови до рідної матері.

Під час процесу проти членів ОУН Василя Біласа і Дмитра Данилишина, їхній оборонець д-р Володимир Старосольський у своєму слові до польського суду 21-го грудня 1932 р. сказав між іншим:

Бо Батьківщина вільна, державна, щаслива Батьківщина — її треба любити — її треба шанувати — її треба боронити і стояти на сторожі її добра, але ця Батьківщина вже сильна, вона не дуже потребує нашої помочі й нашої любови, вона робить не раз і те, що нам не вигідне матеріально чи морально. Але Батьківщина, нещаслива Батьківщина в неволі — Батьківщина, яка терпить — то є Батьківщина, то є величезне джерело любови, понад яку більшої, сильнішої від неї нема й бути не може.

Докінчення на ст. 15

МОВА КВІТОК

Дружині

З усіх жіноцтву притаманних рис
Є штрих, що вас природа — учити — мати,
І йде він ще від культових беріз —
Свій кожен крок квітками прикрашати.

Суша з природи чоловіча стать,
І я за всіх і сам за себе каюсь,
Що ми про квіти вмієм забувати,
Коли жінки про них не забувають.

Для тебе кожна квітка це рубіж,
Який надовго вривався у пам'ять,
І ти не раз, десь, раптом затремтиш
Від зустрічі із свідками-квітками.

Спіткаєш айстру — згадуєш Явас,
Уздриш ромен і бачиш Володимир,
Каштан в цвіту нагадує про час,
Коли були ми зовсім молодими.

А як ти цвіт конвалій бережеш!
Бо це ж вони, а ще і глідіолус
З тобою йшли до неблаганних веж
Почути мого серця ритм і голос.

І тим, що в землю втоптуваний зріс,
Неначе син опальної родини,
Ти всім еством вподобала ірис,
Або сказати просто — півник синій.

Він дорогий цей півник і мені,
За те, що видерся на шпиль Голгофи,
Що всі торттури витерпів страшні,
Які наслав на нього Мефістофель.

Квітками прикрашати кожен крок, —
Який контраст казарменому блиску!
І, може, саме через брак квіток
Я шлю тобі своїх поезій низку!

Володимир

МАМА

Мати... це щось велике і неповторне.

Мати... Мама. Маленьке таке, ласкаве слівце, м'яжке і ніжне. І воно всюди, завжди з тобою... як довго б'ється серце твоєї Матері.

Мати.. це пара очей, які часто не спали, які завжди були на тобі, з тобою, які пильнували кожний твій необережний, необачний крок. Часом у тривозі, часом у муках, або в любові, чи в захопленні, повні самопожертви, часом розгублені, з прихованим болем, затьмарені несподіваними незаслуженими сльозами.

Чи ти мав хоч трошки часу подивитися в її очі?

Мати це — пара рук, які вивели тебе в світ, у життя. Як робили тобі і для тебе все, щоб ти був здоровий, щоб ти був щасливий, задоволений, веселий.

Чи ти колись придивлявся до Маминих рук?

Мама виносила тебе під серцем. Вона подарувала тобі дихання. Мамине серце тихенько стукнуло в твоє серце, сонне, ще нерухоме, і цей стук відгукнувся в твоєму і ось уже, — скільки років! — як довго ти не жив би, твоє серце стукотить її стуком. Вона подарувала його тобі, цей стукіт, щоб ти жив.

Мама перейшла довгу дорогу через неспокійні, безсонні ночі, через муки чекань, через тривоги сподівань. Чи ти колись чув її молитви і чи ті слова запали хоч трошки в твою душу, чи потривожили твоє серце? А чи ти колись хоч раз добре помолився за свою Маму? Чи ти колись задумався над її життям? Все передумай, пригадай собі все і тоді може зрозумієш це маленьке, а таке велике, таке чудове, чарівне і сильне слово: Мама... Мати... твоя Мати.

Коли ти був малим і безборонним, коли ти був дорослим і сильним, коли ти був хворим чи здоровим... чи в самоті, чи в колі своєї власної родини, чи серед своїх друзів, — Вона все і завжди була, є і буде з тобою, коло тебе, за тобою твоя незмінна, любляча, дбайлива Мама. Вона є з тобою всюди і навіть, коли Вона конає і серце її от-от перестане битися, — пам'ятай! — її рука навіть у цей останній мент благословить тебе і твоє життя на даліше.

Може ти тепер далеко від Мами, бо ріка життя велика, сильна, непоборна, але Мама тобі завжди така близька, така болюче любя, дорога, укохана, така співучо мила! Мати... Мама... хто придумав це слово? Воно таке тепле, таке рідне, як колискова пісенька над тобою, коли ти був немовлятком.

Та час немилосердно біжить. На все він насипає зміни. Ніщо не лишається забутим. І ти... і все твоє міняється. Що було твоім, стає чимось. Приходять новини. Приходять зміни. І добре, коли твоя Мама ціле твоє життя з тобою. Але... коли... знайомишся з самотою... пізнаєш лихо... приходять турботи, безсонні ночі, гіркі думки; коли приходять недуги, а за ними передчасна старість. От тоді... тоді пригадується ота, тепер недосяжна, неповторна чарівниця-Мати. Тоді... ой, як часто думки звертаються до Неї! І так часто хотілося б побачити її, почути її голос, послухатися її порад, віддатися її ласкавим, таким уважним рукам. Ой, так, так!

Докінчення на ст. 11

НАШЕ ЖИТТЯ, ТРАВЕНЬ 1980

ДЕНЬ СВЯТОГО ЮРІЯ

Та Юрій матір кличе:
— Та подай, Мати, ключі відімкнути небо,
відімкнути небо — випустити росу,
випустити росу — дівочу красу.
Дівоча краса, як літня роса:
в меду потапає, з вином виринає

Як май, затрубив Юрій,
Зазаленіли гори, долини,
Гори-долини, ще й полонини.
Пішли голоси по всіх низинах,
По буковинах, по всіх річинах,
Та по річинах, по криничинах.
Усі низини зазеленіли,
Всі буковини сі зашаріли.
Та зозулечки повилітали,
Повилітали, защебетали.
І всі сі річки порозмерзали,
Всі сі кирнички повиповняли,
Пообцвітали все лататтями.
Та всі овечки та забляєли,
Всі ся вівчарі израдували..."

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРО СТАНОВИЩЕ ПЕРЕСЛІДУВАНИХ ЖІНОК

Володимир Буковський, відповідаючи на запитання про кількість в'язнів у Радянському Союзі, влучно відповів: 250 мільйонів. І то справді так: невільники всі, але становище їхнє різне, і групувати їх можна за різними критеріями. Я хочу навести кілька прикладів, які ілюструють становище жінок, ув'язнених за переконання.

У 1971 році в Мордському таборі жінок-політв'язнів закінчувала свій 24-ий рік ув'язнення колишня активна діячка Червоного Хреста під час визвольних змагань України — Катерина ЗАРИЦЬКА. Її чоловіка СОРОКУ Михайла ув'язнили ще раніше за неї, і всі ті роки вони не мали права бачитися зі собою. У червні 1971 року М. СОРОКА помер у Мордовському таборі ч. 17, і його тіло привезли до лікарні, яка містилася в одному таборі з жіночою зоною. Довідавшись про це випадково, всі жінки-політв'язні почали клопотати перед адміністрацією табору, щоб

Одарка Гусяк і Надія Світлична
Odarka Husyak and Nadiya Svitlychna.

Катерині ЗАРИЦЬКІЙ дозволили побачити чоловіка, бодай мертвого. Такого дозволу К. ЗАРИЦЬКА не дістала. Її чоловіка поховали так, як ховають звичайно політичних в'язнів: без родини під конвоем, з біркою-номером на нозі — в спеціальній зоні табірної цвинтаря, де, крім номерів, на могилах не дозволяють нічого — ні хрестів, ні огорож, ні квітів. Більше того, навіть відбувши повністю 25 років ув'язнення, К. ЗАРИЦЬКА не змогла відвідати чоловікової могили, бо її так само під конвоем, етапом вивезли з табору. Вдома їй не дозволили оселитися в одному місті зі старою матір'ю і з сином, народженим у тюрмі, а за відвідини родини вже не раз карали.

Ірина СЕНИК і Оксана ПОПОВИЧ уже відбули раніше по 10 років ув'язнення, і їм обом, заарештованим у 19 та 20-річному віці, це коштувало інвалідності: Ірині СЕНИК ушкодили хребет, а Оксані ПОПОВИЧ пострілили ногу. В 1975 році в Мордовському таборі ЖХ-385/3 вони знову зустрілися як "особливо небезпечні державні злочинці". Ірину СЕНИК засудили за вірші (вона — лірична поетеса) до 6 років суворого режиму і 5 років заслання, а Оксану ПОПОВИЧ — за те, що попросила в знайомих 25 карбованців для допомоги політв'язням та нібито (за показами одного свідка) давала комусь читати працю І. Дзюби "Інтернаціоналізм, чи русифікація?" — до 8 років табірною ув'язнення і 5 років заслання.

До табору, (в якому вона перебуває й тепер) Оксану ПОПОВИЧ привезли на двох милицях. Пригадую, як начальниця жіночої зони капітан ЗУБКОВА погрожувала їй покаранням за те, що О. ПОПОВИЧ, інвалід 2-ої групи, на милицях, не

Катерина Зарицька-Сорока. 1976
Kateryna Zarytska — Soroka. 1976.

Стефанія Шабатура Stefaniya Shabaturova

надається до "перевиховання" примусовою працею.

І. СЕНИК потребувала на свій ушкоджений, оперований хребет спеціального корсета. Кілька років вона домогалася, щоб їй дозволили прислати такий корсет. Нарешті, коли друзі в Москві замовили його на протезному заводі, капітан ЗУБКОВА сказала Ірині С., що корсет їй видадуть, але перед тим розріжуть, щоб упевнитися, чи в ньому нічого не сховано. Доведена до відчаю І. СЕНИК назвала за це капітана ЗУБКОВУ сволотою — і злягла в стані гіпертонічної кризи. Це не перешкодило ЗУБКОВІЙ покарати хвору СЕНИК 15-ма добами карцеру за "образу чести мундира", і її в тому самому стані повезли до холодного карцеру, де гарячу баланду дають щодругого дня, а через день — тільки хліб з водою і голі нари на ніч.

Тепер Ірина СЕНИК у засланні, працює прибиральницею в районному готелі, безперервно хворіє і не бачить ніякого просвітку в майбутньому.

Стефанія ШАБАТУРА — член Спілки художників, учасник республіканської й міжнародної виставок, дістала в 1972 році разом з іншими представниками української інтелігенції, 5 років ув'язнення і 3 роки заслання за т. зв. "антирадянську агітацію і пропаганду". Вироком їй не забороняли малювати, і був час, коли самі кадебісти заохочували її творчі шукання (звичайно, у вільний від примусової праці час). Коли ж період загравання КДБ до Стефи ШАБАТУРИ закінчився, — в неї забрали все, створене в таборі (ескізи гобеленів, малюнки, екслібриси — всього понад 200 робіт) — і знищили через спалення. Про це повідомив їй спеціальним актом начальник табору майор ШОРИН. Якщо

Оксана Попович
Oksana Popovich

врахувати, що втратила С. ШАБАТУРА у зв'язку з арештом (вона лишилася неодружена, її наречений під час слідства наклав на себе руки, ув'язнення забрало в неї здоров'я) — ця втрата кількарічної творчої праці могла бути вирішальним поштовхом до самогубства. І все ж вона вистояла, не поступившись ні на йоту своєю гідністю.

Тепер, після 8 років передбаченого вироком покарання, її карають додатково, бо вона "не стала на шлях виправлення", тобто не зреклася своїх переконань. Стефанії ШАБАТУРИ не дозволяють жити з матір'ю в рідному місті, в своєму помешканні, не дозволяють займатися улюбленою працею, не дозволяють виїхати до іншої країни, тримають під суворим адміністративним наглядом, не дозволяють жити.

Становище Стефанії ШАБАТУРИ, як і Ірини СЕНИК та Оксани ПОПОВИЧ, — крайньо критичне.

Це кілька начерків людських долів, з якими я зіткнулася в неволі.

Часто буває ще тяжчою доля тих жінок, які відпроваджують за ґрати своїх синів або чоловіків, автоматично опиняючись поза законом. Але це — окрема широка тема.

ПОМЕРЛА ІЗІДОРА КОСАЧ БОРИСОВА Почесна членка СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

12-го квітня 1980 р. померла у містечку Піскатавей, Ізідора Косач Борисова на дев'яносто третьому році життя.

Ізідора Петрівна Косач-Борисова народилась двадцять другого березня (нового стилю) 1888 року в селі Колодяжному на Волині, де тоді жила родина Косачів. Леся Українка мала вже сімнадцять років. Ізідора Петрівна згадувала, що Леся завжди була до неї надзвичайно ніжна і дбайлива.

Ізідора Петрівна, як і всі діти в родині Косачів, спершу училась вдома, щоб добре засвоїти українську мову, а потім поступила до жіночої гімназії в Києві, яку закінчила. Саме тоді, внаслідок революційних подій у Росії дев'яност п'ятого року, жінок почали приймати до вищих шкіл. У січні дев'яност шостого року оголосили, що восени вперше приймуть жінок до Київського Політехнічного Інституту. Вступ мав бути за конкурсом найкращих оцінок. Кілька місяців Ізідора Петрівна готувалась до вступних іспитів, успішно склала їх, і була в числі шістнадцяти жінок, що вперше поступила до Київського Політехнічного Інституту, де в той час навчалось близько двох тисяч студентів.

Ізідора Петрівна закінчила сільськогосподарський факультет Інституту. Працювала районним агрономом у земстві на Київщині, потім у Кишиневі в галузі виноградарства. Одружилась з ученим агрономом, Юрієм Григоревичем Борисовим. Подружжя мало одну дочку Ольгу.

Після того, як на Україні закріпилась більшовицька влада, Ізідора Петрівна жила у Києві і працювала в науково-дослідних установах, у галузі фізіології рослин; також викладала у вищих школах, зокрема в Сільсько-Господарському Інституті у Білій Церкві. Опублікувала ряд праць з фізіології рослин.

Дев'яност тридцятого року чоловік Ізидори Петрівни, Юрій Борисів, був заарештований і висланий на північ. Повернувся з заслання тридцять четвертого року, а в березні тридцять восьмого був заарештований знову, і загинув у таборах примусової праці.

У вересні тридцять сьомого року Ізидору Петрівну заарештовано. Вона сиділа в Лук'янівській тюрмі у Києві. В січні тридцять восьмого року їй оголосили вирок: вісім років виправно-трудових таборів за контрреволюційну агітацію. Ізидору Петрівну етапом відправили на далеку північ, де вона рубала і пиляла ліс. Саме в тридцять восьмому році в Києві відзначали двадцятип'ятиліття смерті Лесі Українки. Ольга Петрівна Косач-Кривинюк, сестра Лесі Українки й Ізидори Петрівни, подала владі заяву, щоб переглянути справу Ізидори Петрівни. У листопаді тридцять дев'ятого року її реабілітували і вона повернулась до Києва. Про своє перебування на каторзі Ізидора Петрівна написала спогади, опублі-

ковані в журналі "Наше Життя" в 1971 р. Не раз Ізидора Петрівна казала, що Лесине ім'я врятувало їй життя, бо звільнили її з табору тільки тому, що вона сестра Лесі Українки.

Під час війни Ізидора Петрівна з дочкою Ольгою та її дітьми виїхала на захід.

Також виїхала Ольга Косач-Кривинюк, яка в сорок п'ятому році померла в Західній Німеччині.

Ізидора Петрівна з родиною в сорок дев'ятому році переїхала до Сполучених Штатів.

В Ізидори Петрівни до останніх днів була чудова пам'ять і вона багато розповідала про своїх батьків Петра Косача та Олену Пчілку, про найстаршу сестру, Лесю Українку, про старшого брата, талановитого фізика Михайла Косача. Розповідала про інших членів родини Косачів та численних друзів: родини Лисенків та Старицьких, Ольгу Кобилянську, Івана Франка і багатьох інших носіїв українського відродження на початку двадцятого сторіччя. Розповідала Ізидора Петрівна і про життя на Радянській Україні: про те як приходили заарештовувати її матір Олену Пчілку та не забрали, бо старенька письменниця вже не могла ходити.

Великою заслугою Ізидори Косач-Борисової була поява монументальної книги "Леся Українка. Хронологія життя і творчості", видана Українською Академією Наук у 1971 р. Склала цю книгу сестра Ізидора Ольга Косач-Кривинюк, яка працювала над нею багато років, використовуючи родинні архіви.

Ізидора Петрівна до останніх днів цікавилась подіями в Україні та українським життям в Америці. Вона читала українську пресу, стежила за книжковими новинками, вела велике листування. Зокрема вона листувалась з співробітниками Музею Лесі Українки в Києві, давала поради щодо умеблювання приміщення, в якому жила Леся Українка. Проте,

ЖИТИ КРАСОЮ БОЖОГО СВІТУ

Коли їхати з містечка Гантер в Кетскільських горах в бік Лексінгтону, можна бачити ліворуч по той бік річки Скогарі на горбочку, під лісом дім-віллу. Якщо побіч побачите старосвітське чорне авто Шеві 1949 р., це знак: Людмила Морозова дома. Якщо авта нема, вона в дорозі. Може, мине Вас на шляху, а, може, його водій — пані Людмила — виїхала як не до Нью-Йорку, то кудись в околицю малювати.

Вам треба перейти місток на річці Скогарі і попрямувати стежкою, яка вкінці пнеться на горбок поміж деревами аж до хати. Там теж місток, але вже інший. Він біліє березовим поруччям, що їх зробила мабуть таки сама пані Людмила. У хаті, можна сказати, мальована автобіографія малярки. Велика майже на всю стіну картина — київський Поділ. А Київ це початок і життєвого й мистецького шляху Людмили Морозової. Уже на веранді голубіють картини з Греції, яку (не забуваючи про Гантер) полюбила малярка і куди в останніх роках залюбки їздить.

У каталозі виставки (спільної з Сергієм Литвиненком) як відбулася в Нью-Йорку у 1956 р. поділила Людмила Морозова свої картини на три частини: I. український період; II. Німеччина; III. американський період. Так і її життєвий та мистецький шлях можна розглядати.

Родилася Людмила Морозова у Києві. Там теж у 1931 році закінчила студії в Київському Художньому Інституті (раніше — Академія Мистецтв). Вчилася там у проф. Козіка, пізніше у Федора Кричевського. Перший її мистецький виступ був у 1935 р.

Федір Кричевський. Портрет Людмили Морозової. Олія
Fedir Krychevskiy. Portrait of Ludmila Morozowa. Oil.

Належала до тієї групи вчених і мистців, які намагалися врятувати що можна було з Золотоверхого Михайлівського Собору в Києві, коли його введено нищили.

В 1936 році брала участь в історично-архітектур-

Докінчення І. Борисова

коли сімдесят першого року Ізідору Петрівну офіційно запросили взяти участь в урочистому відзначенні сторіччя народження Лесі Українки в Українській РСР, вона рішуче відмовилась приїхати. У своїй відповіді написала, що вона не поїде в Україну, поки там панує неволя і заарештовують невинних людей.

Ізідору Борисову будемо завжди пам'ятати, як незвичайно милу людину, яка завжди з зацікавленням, а то й з ентузіазмом брала участь і приглядалася до діяльності української громади, а особливо до молоді. Була вона ниткою, яка в'язала колишнє життя з сучасним в Україні і поза нею.

Замість квітів на свіжу могилу **сл. п. Ізидори Косач-Борисової** складають на Український Музей в Нью-Йорку: **100.00 дол.:** Окружна Управа СУА в Нью Джерзі, **50.00 дол.:** Ольга Якубович, **по 25.00 дол.:** 24-ий Відділ СУА Елізабет, Н. Дж., 47-ий Відділ СУА, Рочестер.

по 20.00 дол.: І. Л. Демиденко, Марія Даниш, Олександра Бражник, Ольга Сергієва.

по 15.00 дол.: Стефанія Пушкар, Надія Світлична.

по 10.00 дол.: Аделя Мирошниченко, Марта Данилюк, Ольга і Богдан Фостяки, Лідія Бурачинська, Ірина Поливко, Ірина Руснак, Мирослав Роговський, Михайло Якубовський, Віра Якубовська, Лідія і Вадим Андрієвські, Мирослава Стахів, Прися Яцун, Тамара Веремієнко, Надія Фат, Наталія Даниленко, Віра Кліш, Марія Ржепецька, Зіна Захарченко, Ніна Строката, Іванна Дмитерко-Ратич.

по 5.00 дол.: Н. і П. Холодні, Діма, А. і О. Трачуки, Анна Ляшенюк, С. Свиначенко, Михайло Черешньовський, Таня Семчишин, Л. Олексів, С. Гаврилук, П. Матіїв, М. Ганін, О. Ф. (нечіткий підпис).

по 3.00 дол.: Марія Дигдалевич, Анна Кузьмів, Люся Сердюк.

2.00 дол.: Роза Марко.

Разом 581.00 дол.

Збірку переведено на тризні **бл. п. Ізидори Косач-Борисової** 19-го квітня 1980 р.

Людмила Морозова. Остання світлина в Києві.
L. Morozowa. Last photo in Kiev

ній екскурсії проф. Іпполіта Могилевського до північного Кавказу. З нагоди 125-річчя уродин Тараса Шевченка в 1939 році виконала Людмила Морозова низку праць.

Коли німці зайняли Київ, малярка, wraz з іншими мистцями брала участь у різних київських виставках. В 1942 р. переїхала до Львова, де теж включилася в дуже тоді жваве мистецьке життя цього міста, і брала участь у виставках.

Кінець війни застає її в Дрездені. Згодом перебуває в таборах ДП в Німеччині (Ашафенбург, Франкфурт, н/М. Берхтесгаден). В Німеччині була членом не тільки українських, а й німецьких мистецьких організацій.

До Америки приїхала в 1951 р. Вчила в клясах портрету і краєвиду в мистецькій школі Queensboro Art Society. Є членом не тільки Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА), але теж Long Island Art League і American Artist Professional League.

До цих трьох періодів життя, які були відмічені окремими групами картин в каталозі виставки з 1956 р. можна б додати наступний, а саме гантерський. Його започатковує купівля дому в Гантері у 1962 р. Дім Людмили Морозової це не тільки чотири стіни й дах над головою з усіма практичними приналежностями. Це крім того її мистецька робітня і — її "візитівка" відбитка її особистості.

Не означає те, що пані Людма покинула зовсім Нью-Йорк. Її античний автомобіль не раз відбуває дорогу поміж Гантером і Нью-Йорком. І тут і там має вона виставки своїх картин. І так у березні 1979 р. Green County Council on the Arts влаштував виставку її олій в Атенах Н. Й., а в березні біжучого року вона wraz з другим гантерським малярем Ярославом Вижицьким мали виставку в галерії ОМУА.

Але гантерський період все таки не останній. Прийшов час, що здійснилась мрія Людмили Морозової. На цей раз не її "Шеві 1949", а вантажний пароплав т. зв. "карго шіп" повіз її до чарівної Еллади. Плив нескоро: аж 27 днів. Зупинився ще коло чудових міст Італії. Це було у 1965 р.

Після повороту показала Людмила Морозова Грецію у своїх оліях на виставці в Нью-Йорку у 1965 р. Частину картин відіслала вона до Атен, де греки

1

2

3

роблять виставку, а гроші з продажу ідуть на відбудову зруйнованої катедри на острові Санторіні.

Гантерський і грецький період, можна сказати переплітаються. Знову у 1976-77 роках Людмила Морозова повертається до улюбленої Греції, де, за її словами, "чудові краєвиди, море, острови". Стара антична культура Греції і візантійські православні традиції дають почуття зв'язку, зближення до Києва і нашої України".

Характеристику її творчості коротко й дуже добре подав рецензент виставки в Атенах (але тих, що в нью-йоркському штаті). Передаємо її у вільному перекладі: Людмила Морозова працює головно оліями і продовжує традиційний імпресіонізм. У її краєвидах є повітря, соняшне проміння на її моделях, а її квіти мають запах.

Але повернімось знову до її романтичного дому у Гантері. Перед хатою авто, але на цей раз воно не означає, що власничка дома. Цьогорічна весняна повінь підмила міст на річці Скогарі, і автом не

4

можна переїхати на шлях. Тож не знаємо, де сьогодні Людмила Морозова. Але одне певне — вона там, де можна бачити красу й закріпити, задержати її у картинах. Бо, хоч не любить надмірної красномовності все таки сказала, що щастя це бути малярем (тут додала "хоч і останнім" — це вже провокуюча скромність), щоб завжди жити красою Божого світу.

5

- 1 Людмила Морозова дитиною
Людмила Морозова.
- 2 Хата в Україні.
- 3 Морський краєвид. Греція.
- 4 Церква в Берхтесгадені
- 5 Церква в Гантері

- 1 Ludmila Morozowa as a child.
L. Morozowa.
- 2 House in Ukraine.
- 3 Seascape. Greece.
- 4 Church in Berchtesgaden
- 5 Church in Hunter

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

РІЧНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

20-го квітня відбулися річні збори громадської установи "Український Музей", на які прибуло коло 120 осіб. Може членів на збори прийшло б більше, та на жаль, пошта затримала доставку запрошень на збори, які були вислані 12 березня.

Учасники зборів дістали письмові звіти голови управи Українського Музею, д-ра Богдана Цимбалістого і звіт директора Музею, Марії Шуст. Обое дали усні доповнення до своїх звітів.

Д-р Цимбалістий підкреслив певні досягнення Музею від часу попередніх річних зборів, що відбулися у березні 1979 року. Ці досягнення були можливими завдяки ентузіазмові і жертвенності більшості членів управи і працівників Музею. Число членів Українського Музею протягом 1979 року зросло на 71 відсотків. На кінець 1979 року Музей мав 484 члени, в тому числі 49 родин, які складаються з двох чи більше осіб. Колекції Музею в минулому році збільшились на 347 експонатів. Відбулись чотири курси для дітей і дорослих: писання писанок, роблення різдвяних прикрас, вишивання і різьби по дереву; під час дитячої мистецької виставки діяла образотворча студія. Протягом року змінилось кілька виставок, які всі були на високому мистецькому рівні. Куратор Музею, фахівець-етнограф Оксана Грабович поставила Музей на професійний рівень. В кінці квітня вона покидає бути куратором (через свою академічну кар'єру), але лишається консультантом.

Д-р Цимбалістий з вдячністю відзначив постійну підтримку СУА, основника Музею, який передав його українській громаді в Америці. Також промовець подякував добровольцям, що багато допомагають роботі Музею. Музей далі розвивається і став частиною культурного життя Нью-Йорку. Про його діяльність постійно писала американська преса.

Головною перешкодою у розвитку Музею є брак місця. Про це багато пишуть у книзі відвідувачів. Чергове завдання — здобути для Українського Музею більше приміщення.

Директор Музею, Марія Шуст, теж дещо доповнила свій писаний звіт. Протягом 1979 року, крім довготривалої виставки народних убрань, змінила одна одну п'ять різних виставок. В 1980 р. дещо перероблено довготривалу виставку. Улаштовано виставку писанок. За звітний період видано два каталоги виставок, брошури до кожної з менших виставок і різдвяні картки. Від часу відкриття Музею в 1976 році, кількість експонатів у колекціях подвоїлась. Тепер пекуча проблема — приміщення для зберігання колекцій. Працівники Музею багато уваги приділяють поширенню відомостей про Музей. Кілька американських газет помістили матеріали про діяльність Музею.

Велике досягнення Музею — естетичне і професійне оформлення виставок, на яке звертає увагу і широка публіка, і професіонали.

Короткі звіти про свою працю склали голови комісії при управі Музею. Представник Контрольної комісії звітував що комісія перевірила фінансові справи Музею і знайшла все в порядку.

В дискусії по звітах більшість промовців висловила задоволення з діяльності Музею. Зокрема Дора Рак сказала, що бачила каталоги Українського Музею в музеях Європи. Роман Ільницький підкреслив, що якість роботи Музею звернула на себе увагу американської духовної еліти. Проте, треба пам'ятати, що українська культура — це не лише етнографія. Музей повинен розбудувати інші відділи. Кілька промовців говорили про потребу придбати для Музею більше приміщення.

Збори Українського Музею одностайно ухвалили абсолюторію старій управі. Була обрана нова управа і Контрольна комісія.

Розподілено обов'язки між членами управи.

До Екзекутиви увійшли: д-р Богдан Цимбалістий — голова, Іванна Рожанковська і Любов Дражевська — заступники голови, Марія Савчак — протокольна секретарка, Марія Ржепецька — кореспонденційна секретарка українськомовна, Оксана Байко — англійськомовна секретарка, Надія Попель — скарбник, Марія Даниш — член Екзекутиви.

Члени управи: Любов Волинець, Лідія Гайдучок, Лідія Гладка, проф. Тарас Гунчак, Наталія Даниленко, Ольга Качмарська, Ірина Кушнір, Оксана Кузьмак, Ольга Кузьмович, Ярослава Мулик, Володимир Рак, д-р Климентій Рогозницький, Євгенія Рубчак, Ірина Руснак, Ольга Ставнича, Євген Сумик, д-р Софія Сивак, Тетяна Тершаковець, Зенон Л. Феєшак, д-р Іван О. Фліс, Донна Чехович, Марта Ярош.

Усталено комісії: оціночну, членства, фінансову, преси і публікацій, статуту, придбання фондів, зв'язків, імпрезову і придбання нового будинку.

Контрольна Комісія: Надія Бігун, Ольга Гнатейко, Ярослав Куровицький, Мирослава Савчак, Віра Шумейко.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

1000.00 дол.: 31-ий Відділ СУА, Вискансин Дел. — меценат.
по 500.00 дол.: 78-ий Відділ СУА, Вашингтон, Д. К. + 500.00 — меценат.

по 100.00 дол.: Окружна Управа СУА, Чикаго, Рома Дигдало, Дітройт, "Самопоміч" — Федеральна Кредитова Кооператива, Пассейк.

по 50.00 дол.: Д-р Марія Кознарська, Гантер, Н. Й., 34-ий Відділ СУА, Коговз, Н. Й., І. Пенкальський, Філядельфія, Пенн.

30.00 дол.: Йосип Гірняк, Нью-Йорк, Н. Й.

по 25.00 дол.: Ірина і Стефан Новоженюки, Філядельфія, Пенн. Монсеньор Мирослав Харина, Філядельфія, Пенн. Теодосія Брикович, Філядельфія, Пенн., Церква Візантій-

ського обряду, Філядельфія, Пенн., Галина Гомзьяк, Філядельфія, Пенн.

20.00 дол.: Монсеньйор Роберт М. Москаль, Філядельфія, Пенн.

по 10.00 дол.: Богдан Лівчак, Філядельфія, Пенн., Любомира Полатайко, Пенн., Володимира Михайлів, Пенн., Анна Сивуляк, Філядельфія, Пенн., Богдан Голь, Вармінстер, Пенн., Ангелина Безушко, Мт. Ляурель Н. Дж. **по 5.00 дол.:** Роман Гевко, Філядельфія, Пенн., Євгенія Онуферко, Філядельфія, Пенн., Павло Савчук, Елькінс Парк, Пенн., Василь Павленко, Філядельфія, Пенн., Марія і Сергій Євсевські, Філядельфія, Пенн., Любов Татомір, Левіттовн, Пенн., Зиновій Квіт, Філядельфія, Пенн.

3.00 дол.: Роман М. Швед, Філядельфія, Пенн.

ДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ:

Інж. Ірена з Гаврицаків Колтунюк, Джексон Гайтс, Н.Й. — Борщівський жіночий одяг з етнографічної збірки Матері Северини, чина ССВ, учительки гімназії СС Василянок у Львові, дар вдячної учениці.

Марія Заклинська: 2 крайки, 2 гуцульські запаски, постоли, капчурі, прикраси на голову. Всі ті цінні речі походять із села Дора, повіт Делятин з 1930-их років.

Лена Іваницька, Нью-Йорк, Н. Й. — 3 шnurки коралів.

Ірина Кашубинська, Парма, Огайо — 2 писанки.

Єва Робертс, Нью-Йорк, Н. Й. — жіночу вишиту сорочку.

Зенон Михалевський, Лігайтон, Пенн. — Картинна Галерея України — комплект листівок, Київський Державний Музей Українського Мистецтва — комплект листівок, Іван Труш, листівки, А. І. Манастирський — листівки, Київський Державний Історичний Музей — комплект листівок, "Родина Шкрібляків" — автор Р. В. Захарчук-Чугай, "Народне Декоративне Мистецтво Яворівщини" — автор Р. В. Чугай.

64-ий Відділ СУА, Н. Й. — 8 томів Енциклопедії Українознавства — 2

щиро дякуємо

Дарія Байко,
адміністративний директор

Марія Шуст
директор

ПОПРАВКА

У "Нашому Житті" ч. 2 на ст. 10 у списку пожертв на Український Музей пропущено титул інженера при прізвищі Ірени Колтунюк.

Додкінчення: МАМА

Запам'ятай: все в нашому житті буває лише рдин раз. Так само і Мама. Не забувай: проминеться і... спогад. Один лише гіркий спогад, безсилий спогад і тяжке каяття. І вже тоді ніяка сила того, що минулося, тобі назад не поверне. А коли життя Мамине минеться, і сіра, холодна пуста горне тебе безнадією, тоді тинь Матері стає такою великою, такою любою, такою дорогою і близькою... а її вже нема! Мати — спогад. Болючий, тоскний, гнітючий: вже Мами нема. От тоді ти добре знаєш, що то таке Мати. Це коротке, святе, сердечне слово — Мама — яке ж воно безмежно солодке, яке миле, яке незрівняно рідне і цінне! Тепер ти пригадуєш Мами голос. Пам'ятаєш її сміх, її плач, її просьби, молитви? А може пригадуєш її гнів?.. як Вона повчала тебе? А тепер цього всього вже нема, не стало.

Мамо!.. Мамо, де Ти? Чому не тут, чому не зі мною?

НОВІ КНИЖКИ

FATA MORGANA; A STORY OF THE PEASANT LIFE AND SENTIMENTS BY MIKHAILO KOTSYUBINSKY. TRANSLATED FROM THE UKRAINIAN BY ARTHUR BERNHARD. KIEV, DNIPRO PUBLISHERS, 1976. 150 p. LINOCUTS BY G. YAKUTOVICH.

"Фата моргана" — "клясик" української літератури, оце ось вперше появляється окремим англомовним виданням. Раніше вийшли були вже дві збірки новель Михайла Коцюбинського: *Chrysalis* і *The Birthday Present* — обидві в радянських видавництвах. На еміграції покищо окремих англомовних книг-перекладів з Коцюбинського не було, друкувалися тільки переклади поодиноких його новель в антологіях та журналах. А шкода! Варто було б видати бодай "Тині забутих предків" — хоч би на те, щоб використати живе ще й досі зацікавлення цим твором численної американської аудиторії уболівальників однойменного фільму Параджанова.

"Фата моргана" — у відносно доброму перекладі Артура Бернгарда віддзеркалює дух та стилістичну манеру Коцюбинського. Переклад зроблений з української мови, імена героїв подані в українських варіантах оригіналу (напр. *Andrii Volyk*, *Hafiika*, *Marko Hushcha*). Цього не можна сказати про прізвище самого автора, що його правильна транслітерація повинна б бути: *Mikhailo Kotsiubynskyi*.

Книжечка невеликого формату, в твердій полотняній обкладинці, має прегарне мистецьке оформлення — десяток оригінальних чорно-золотих ліноритів роботи Г. В. Якутовича. Тираж видання — 3000 примірників. Книжка має шестисторінкову передмову, що її автором є П. Колесник. Передмова ця, мабуть, найслабше місце цього видання. Підхід радянського критика, що нав'язує читачеві соц-реалістичну інтерпретацію твору та входить у незрозумілу для цього читача ідеологічну полеміку, а при тому не подає основних інформацій про твір і автора — виявляє цілковиту необізнаність із смаками й психікою західнього англомовного читача.

Марта Тарнавська

Мама неповторна. Не клич, її вже ніде не знайдеш, її нема!

І де ти не був би, як довго не жив би, ти завжди згадай про Неї. Пам'ятай про твою Матір! Ти можеш знайти в житті багато друзів, вірних, відданих тобі, може кращих, як рідний брат. Ти будеш мати жінку-дружину, — твоє неповгасиме кохання, твоя душа, твоя тинь, — але іншу, другу Матір — ніколи!

Вона для тебе одна, єдина на все твоє життя, назавжди...

... твоя Мати!... Мама.

Філядельфія, Понеділок — Вівторок, 11 — 12 Вересня 1978 р. Б.

ЛИСТ З УКРАЇНИ

Цей вірш, із вступною нотаткою передали нам з України

... Я десь прочитав, що в Ірані, в печері Схеу (або Сху), знайдено закам'янілі кістки 13-річного неандертальця, навколо них зібрані пилок із квітів, але його тут в 10.000 раз більше, ніж навколо інших кісток. Цей пилок належав найяскравішим і найзапашнішим квітам, що ростуть навколо печери.

Ці квіти були зібрані 1,5 мільйона років тому — може це мама назбирала? Але, якщо так давно мама була така розумна і така ніжна, то чому мами сьогодні не можуть проявити розум і ніжність і не сплять руку сина, що занечищує землю, воду і повітря, що крає карту світу і готовий натиснути на гашетку від атомної бомби.

БАЛАДА ПРО МАТІР

Яскраве сонце, але не спекотно,
Легенький вітер в травах шелестить,
Десь в небі пісня плететься безтурботно
Про те, як гарно на цім світі жить.

Але чекайте, хтось там під горою
То йде, то стане, то — поклін землі.
Так ніби жінка з пишною косою,
І щось блищить на низькому чолі.

Підходить ближче. Стала, мов причинна,
Букет яскравий тисне до грудей,
І тихо шепче: винна! винна! винна!
І сльози ллють з невидячих очей.

Ще раз нагнулась, ще нарвала квітів,
Ридаючи, попленталась до скал,
Бо там в печері застигають діти,
Бо там в печері смерті злий оскал...

... І сон пропав... Чи сон, чи, може, справді
Прийшла до мене з глибини віків
Ця бідна жінка в горі непораднім,
Щоби нарвати квітів для синів.

Один із них, що мав тринадцять років,
Був наймолодший серед молодих,
Він мамі приносив лише неспокій, —
І ось затих, навіки вже затих...

Ввійшла до склепу, згорбилася мати,
Поклала квіти в голови синів,
А там, де менший — не змогла встояти,
Бо світ навколо знову потемнів.

Отямилась... Ще раз поцілувала,
Накрила тіло цвітом запашним,
І довго ще навколішках стояла,
Прощалася з синочком дорогим...

Мільйони років — пролежав у гробі
Пилок з тих квітів навкруги кісток,
Як свідок мук, що вічно носить в собі
Нещасна мати вбитих діточок.

До вас мої слова, всі мами світу:
Для чого ви плачете синів?
Лише для того, щоб пилок із цвіту
Холодне ложе в склепі темнім грів?

Над нами смерть нависла безпощадна
Чи то від бомб, чи від отрути мли...
Спитайте, мамо, сина, але владно:
— Чи ми для цього в світ вас привели?!

Покличте, мамо, старшого на раду,
Загляньте в очі, спалені вогнем,
Спитайте: — Сину! А чи ти не зрадив
Задля химер зловісних і мене?

Яскраве сонце знов по небі ходить,
Розкішні трави радують людей.
То хай мами по них безпечно бродять,
Збирають квіти для своїх дітей!

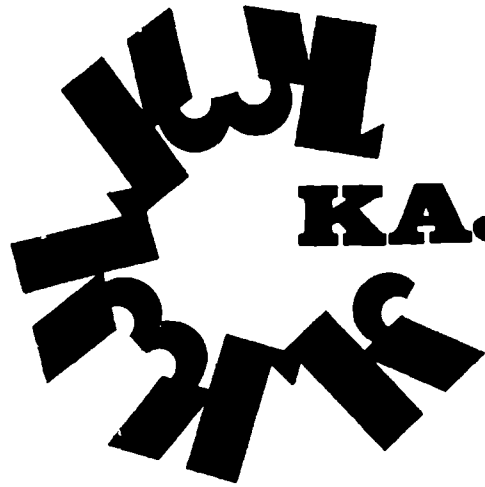
Не на могили, ні! На уродини!
На повний стіл в весільні ясні дні!
І хай горять в очах твоїх, ЛЮДИНО,
Любови сонце й розуму вогні?

Про це тебе благає мати сина,
Того, що згинув в глибині віків...
Послухай серце матері, ЛЮДИНО,
Заради щастя всіх земних синів!

Тарас З. Гелемей
2 листопада 1979 р.

РЕДАКЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ" ВІТАЄ
"ЖІНОЧИЙ СВІТ" З 30-ЛІТТЯМ ЙОГО ІСНУВАННЯ
І ПЛОДОТВОРЧОЇ ПРАЦІ ДЛЯ ДОБРА УКРАЇНСЬКОГО
ЖІНОЦТВА Й УСІЄЇ НАШОЇ СПІЛЬНОТИ
ТА БАЖАЄ ЮВІЛЯТОВІ НАДАЛІ НЕПОХИТНО СЛУЖИТИ
ТИМ ІДЕАЛАМ, ДЛЯ ЯКИХ ПОКЛИКАЛА ЙОГО
ДО ЖИТТЯ ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНОК КАНАДИ ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБ.

КАЛЕЙДОСКОП ЖІНОЧОГО ЖИТТЯ

УПОРЯДКУВАЛА СВІТЛАНА ЛУЦЬКА-АНДРУШКІВ

УКРАЇНА

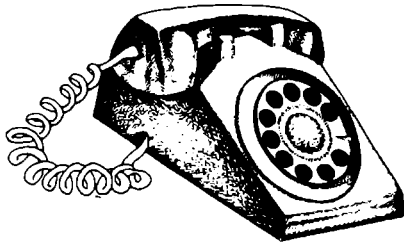
- Київ. 12 березня 1980 р. КГБ арештувало **Ольгу Гейко-Матусевич**, члена Української Гельсінкської групи та дружину Миколи Матусевича, який був засуджений на сім років таборів і п'ять років заслання за членство в цій групі. Ольга Гейко народилася 1953 року в Києві, де й закінчила філологічний факультет Київського університету (відділ чеської мови). Після арешту чоловіка Ольга Гейко виступила з комсомолу і почала активно захищати чоловіка. З того часу органи КГБ переслідують її.
- На Захід продалася звернення **Валентини Сірої**, дружини українського робітника з Одеси — Леоніда. Вона просить допомоги Заходу, бо советська влада багато років переслідує її сім'ю, яка складається з восьмерох дітей і двох дорослих. Сім'ї відмовили дозволу емігрувати на Захід до Австралії. Валентині погрожують, що віддадуть її в психіатричну лікарню, чоловіка зашлють в Сибір, а дітей заберуть до дитячих притулків.
- Сімнадцятирічна **Наталя Ручйова**, це талановита шахістка з Севастополя. У збірній команді українського товариства "Авангард" здобула Кубок СРСР, разом з такими заслуженими гросмейстрами України як Олег Романишин, Адріян Михальчишин, Олександр Білевський та Геннадій Кузьмін. Минулого року на 7-ій літній Спартакіяді України вона з великим успіхом виступала в складі львівської команди. В семи партіях набрала 5.5 очка і здобула золоту медаль. Наталя Ручйова студентка третього курсу у Львівському інституті фізкультури в секції шахової спеціалізації.
- У київському видавництві "Радянська школа" появилася у 1977 р. книга-альбом під заголовком "Леся Українка: життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях". Автори-упорядники книги — М. Гуць та Ніна Россошинська. Вступну статтю написав Олесь Гончар. Альбом складається з документів, фотографій, ілюстрацій, уривків творів і листів Лесі України, висловів знаних письменників про її творчість. Включає багато цікавого про її

життя, сім'ю на тлі її доби. Ілюстрації частинно в кольорах. Наклад 36,000.

- У Києві появилася книжка відомої української поетеси **Ліни Костенко** п. з. "Маруся Чурай". Написана вона віршом у формі історичного роману та присвячена легендарній піснярці Марусі Чурай, яка, за переказами, жила в 1625-1650 роках у Полтаві. Л. Костенко подає подає широку галерею народних образів та відтворює життя українських міст та сіл періоду боротьби гетьмана Богдана Хмельницького з Польщею. Наклад видання — 8,000 примірників .

США

- Дітройт. Заходом Центру урбаністичних студій при Вейнському стейтовому університеті появилася в 1979 р в серії "Заселяючи Мічіген" англійською мовою книжка "Українці Дітройту" (Ukrainians of Detroit). Автори книжки: членка 96 Відділу США **Мирослава Стефанюк** та Фред Догрс. Ця книжка це вислід магістрської праці М. Стефанюк з географії. Книжка включає історію українців, які поселилися в місті Дітройті, та короткий історичний нарис українського народу. В книжці багато карт, ілюстрацій та бібліографія. Праця становить черговий вклад в історію українських поселень в Америці.
- 22 червня 1980 Папа Іван Павло II проголосив **Катері Текаквіту** блаженною у фазі беатифікаційного процесу надання їй святости. Катері Текаквіту це побожна жінка-індіянка звана "Лелія племени Могавків", яка народилася 1658 р. в Аршесавіллі, стейті Нью Йорк, у родині індіанського ватажка. У 1677 р. таємно покинула своє село і неприхильних родичів і пройшовши 200 миль пішки дійшла до села християн-могавків, недалеко Монтреалу. Там вона померла 17. IV. 1680 на 24 році життя і стала легендою серед індіан та французів за свою надзвичайну віру і праведність.

Тільки між нами і телефоном ...

"ЖАЛІ Й БОЛІ" УЧИТЕЛЬКИ

— Любо, ще місяць, і я буду вже вільна! Зможу й тебе відвідати, й кудись вибратись на суботу-неділю, одно слово — жити нормально!

— Таню — чи ці закиди скеровані на твій час проведений у школі українознавства? Мені здавалось, що ти віддана цій справі, маєш добрі успіхи з дітьми, й тому задоволена?

— Це так. Часами. Та часами тепер обгортає "чорна розпука". Проблеми збільшуються, а не зникають.

— Таню, ти не думаєш кинути вчити в школі українознавства? Тоді у твоєму місті взагалі не було б вищих клас! Ніхто б не складав матуральних іспитів.

— Це правда, й тільки тому ми з Орестом ще тягнемо цю справу! Та повір, що не є легко, крім нашої нормальної праці в університеті чи школі, присвячувати ще 3 вечори на підготовлювання лекцій,

БАТЬКИ, ЩО ДОПОМАГАЮТЬ СВОЇМ ДІТЯМ

1. вимагають, щоб діти регулярно ходили до школи українознавства;
2. ставлять знання й регулярну науку вище роблення зачіски чи купування сукні в суботу;
3. пильнують, щоб дитина мала час на інтелектуальні заняття, а не на заробляння грошей.
4. ставлять науку, знання понад усе інше;
5. передплачують українську пресу, завжди включають українську книжку в подарунки дітям, рідним і знайомим
6. читають українські книжки (давні і нові) говорять про них з дітьми, читають іншомовні книжки;
7. діти з батьками дивляться на телевізійні програми тільки 1-4 год на тиждень і тільки на вартісні.
8. вдячні українським учителям за їхній труд і готові завжди їм і школі допомогти чим треба;
9. оцінюють українську школу стосовно до обставин і до місцевого громадського життя своєї країни;
10. радо возять дітей до української школи, чи на

поправлювання завдань, праць, контакт з учнями й батьками. А крім того ця субота так вичерпує, що вже нема сили на що інше!

— Таню, мені здається, що ти майже готова на страйк! Може навіть маєш цілу листу зажалень?!

— Майже так! Найбільші проблеми маємо з батьками, котрим найбільше повинно б залежати на успіхах рідних дітей!

— А в чім перешкода?

— Любо, через ставлення батьків діти часто й поводяться недобре й не підготовляються до української школи. Ми з Орестом приготували цілий список наших зажалувань. Колись тобі покажу. Покищо поспішаю, щоб встигнути на додаткові лекції перед матурою.

За кілька днів прийшов від Тані лист. Думаю, що багатьом буде цікаво прочитати його. В котрій категорії є ви, чи ваші знайомі?

БАТЬКИ, ЩО ШКОДЯТЬ СВОЇМ ДІТЯМ

1. Кажуть дітям, що не обов'язково бути в школі кожної суботи;
2. дозволяють пропускати школу, коли увечорі є забава, чи велике прийняття, або коли приїхали гості;
3. посилають дітей до праці, щоб знали "як це є";
4. дозволяють часто пропускати школу, щоб діти брали участь у спорті чи маршових оркестрах;
5. не передплачують українських журналів і не купують ні українських ні інших книжок;
6. не читають ні українських, ні інших книжок;
7. дозволяють дітям дивитись кожного дня на різні телевізійні програми;
8. критикують українських учителів перед дітьми і вимагають полегші або особливих похвал для своїх дітей;
9. критикують українську громаду перед дітьми;
10. нарікають, що треба в суботу рано вставати й

"ДЕ ВАШІ ДІТИ? — У "БАРИ!"

Декілька років тому, у славних шестидесятих роках, коли ми всі стояли, немов стероризовані величезними змінами і негативними впливами серед молоді, ворогом ч. 1 стали наркотики, а передусім горезвісна маріхуана.

Немає де правди діти, ці зміни заторкнули також і нашу українську молодь, хоча вона, вихована на здорових засадах, до того часу не піддавалася так легко і так масово, негативним впливам.

Пошепки, а то і голосно, "говорилося" про молодих людей з українського середовища, що були наркоманами, втікали від батьків, а часом навіть потрапляли в конфлікт із законами. А наші батьки, як їхні американські сусіди, перелякано спостерігали, що довкруги них діється і... шукали виходу з небезпеки, яка чигала на кожному розі вулиці, на кожному шкільному подвір'ї.

Здається, за засадою "клин-клином", вибрано загально найлегшу дорогу; заступити наркотики алькоголем. "Вже краще хай собі вип'ють тут і там, як мають стати наркоманами" — міркували батьки.

Щойно тепер, через кілька років виявились наслідки того короткозорого міркування. І тепер починають у світі бити на сполох. Сьогодні преса ясно пише про загрозливий алькоголізм серед молоді в цілому світі. Ця пошесть не знає кордонів. Вона така сама, а може й гірша в країнах советського бльоку, ніж на заході. І вона захопила українську молодь куди ширше, як хвиля наркоманства. На це була причина: традиції нашого народу. Таж у

наших обрядах немає родинного свята без пляшки.

Колись Т-во "Відродження" викликувало багато насміхів, але мало також своїх сильних оборонців. Колись протиалькогольна акція, це була справа не лише здоров'я, а й патріотизму. Але це вже пішло в забуття давно, і в сьогоденнішніх часах не існує, здається, українського прийняття, українського дому без алькоголю. Ба, що більше, немає майже Українського Народнього Дому без традиційної "національної бари".

А з тим звичаєм свобідно і не думаючи про наслідки, ми промостили дорогу до пляшки нашої молоді. Але ми не думали, як легко цей товариський звичай і ця наша "традиція" можуть перейти в згубну привичку і викликати поважну шкоду для наших молодших віком хлопців, а особливо дівчат. (Якщо не вірите — зайдіть при найближчій нагоді в п'ятницю чи суботу до якоїнебудь "національної бари"...)

Ми, як спільнота, ніяк не переймаємося статистиками загрозливого зросту алькоголізму серед молоді. Ми ніде про це відверто не говоримо, не ведемо ніяких загальних акцій, хоча б у жіночих чи молодечих організаціях, не реагуємо на докази, що наша молодь стоїть перед цією загрозою нарівні із своїми однолітками країн поселення.

Досі, різні спроби в тому напрямі викликають лише насмішки або, що гірше, байдужість батьків.

Чи справді вони спокійні тому, що можуть на питання: "Чи знаєте де ваші діти?" відповісти "Знаємо — у "барі"!"

О-КА

Докінчення: ПРО ЛЮБОВ МОЖНА Б

На одній із зустрічей з учасниками Гельсінкської Групи після вислухання слів її учасників та деяких питань присутніх, молода співробітниця "Нашого Життя" окреслила цих четверо людей кажучи, що вони "чисті". Це слово довго залишилося у моїй пам'яті, бо воно добре й вірно схарактеризувало їх. Це їхня любов до батьківщини "чиста". Усе, що вони говорять і як діють, спонукане чистою любов'ю до України і ця любов каже їм стояти поруч себе й спільно голосити слово правди про неї, домагатися для неї свободи. Все що, бути може їх ділить чи різнить, вони відкладають на дальший плян. Усі вони жили довгі роки поза всякими людськими правами. Умовини неволі й переслідувань, наче вогонь, що очищає сталь, випалив у їхніх серцях та душах усе мале, дрібне й зайве. Які б вони не були різні від нас у своїй любові до матері — Батьківщини, вони — чисті.

У. Л.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ В Ч. "НАШЕ ЖИТТЯ" ЗА ЛЮТИЙ 1980 Р. Має бути:

Замість квітів на могилу **Покійної Павлини Мартинюк** складаємо 25.00 дол. на Український Музей. Невістці, членці Управи Олені й д-рові Євгенові висловлюємо щире співчуття.

Окружна Управа СУА, Огайо

Було: Замість квітів на могилу бл. п. Іванни Мартинюк складаємо на Український Музей 25.00 дол. Невістці, членці Управи СУА і д-рові Євгенові висловлюємо щире співчуття.

додаткові проби, щоб діти мали змогу навчитись про свою культуру й бути повноцінними людьми, без комплексів національної меншевартості;

11. піддержують вимоги школи та пильнують, щоб діти мали час на всі шкільні заняття;

12. вміють порівняти старання дитини в обох школах, та рівень інших дітей обох шкіл;

13. Говорять з дітьми і з усіма членами родини на всі теми, і завжди виключно по-українському.

возити дітей до української школи;

11. нарікають на шкільні вимоги (читання книжок, завдання тощо);

12. нарікають, що дитина в англійській школі є перша, а в українській не так;

13. говорять дома трохи по-українському, а трохи... як і коли вийде.

Любов Калинович

ІВАН ФРАНКО У ВІДНІ

Докінчення

ФРАНКО ЯК КОРЕСПОНДЕНТ ВІДЕНСЬКОЇ ПРЕСИ

В своїм есеї "Франко незнаний" осуджує Євген Маланюк "чуттєву та інтелектуальну байдужність загалу" супроти Франка, "якого шанується, але не читається... Як поет став Франко кінець-кінцем поетом незнаним".⁸ Незнана є також широка публіцистична творчість Франка в чужих мовах, головню в німецькій мові, яка лежить досі в віденських архівах. Франко розвинув був в столиці австро-угорської монархії всесторонню публіцистичну діяльність як критичний журналіст, політик, соціолог, історик і письменник. Він був співробітником таких віденських газет та журналів як Wiener Blatt, Ruthenische Revue, Die Wage, Judisches Volksblatt, Dokumente der Frauen, Der Jude, Arbeiter-Zeitung і Zeitschrift für österreichische Volkskunde, де Франко опублікував кілька цінних праць з ділянки української народньої культури (Томи: 8, 1902, 11, 1905, 13, 1907).

Але найбільше дописував Франко до віденського щоденника і тижневика Die Zeit (Час), яких був постійним співробітником від 1894 до 1906 і пізніше до 1910 року. Die Zeit був віденським тижневиком для політики, народнього господарства, науки і мистецтва і органом австрійської соціал-демократії. Редакторами цього важливого органу були тоді Гайнріх Каннер, Герман Бар і Ізидор Зінгер. З їх поруки прибув Франко в грудні 1896 до Відня, де дав 2 публічні доповіді про економічне і політичне становище галицьких селян.

Лідери австрійської соціал-демократії дуже високо оцінили роль Галичини в політичній грі між Австрією і царською Росією з огляду на їх спільну границю, яка насильно розділяла український народ на дві окупаційні зони. Вони були дуже зацікавлені зростом національної свідомості і національних ідей серед українців та інших поневолених народів Росії. Найбільше займало їх питання, чи революційні заворушення неросійських народів будуть могли змусити деспотичний царський уряд до злагіднення жорстокої поліційної системи. Великі надії покладали вони на українську радикальну партію, яка зав'язалася була щойно 1890 року в Галичині завдяки ініціативі Івана Франка та його приятелів. Головним постулятом політичної програми української радикальної партії була повна державна незалежність українського народу. На цю тему пише Дмитро Дорошенко так: "Вже в самий рік смерті Драгоманова, створена під його ідейним впливом українська радикальна партія в Галичині на своїм з'їзді 29 грудня 1895 року у Львові заявила в своїй програмі, що здійснення її ідеалів можливе тільки при повній політичній самостійності українського народу".

Досі появилася перший вибір німецьких статей

Франка в формі грубої книги. Головну частину цієї збірки займають автобіографічні писання, літературно-мистецькі твори Франка і статті суспільно-політичного змісту.⁹ Тут Франко веде нас в галицьку минувшину на переломі 19 і 20 віків. Він малює правдивий образ галицьких відносин і галицьких злиднів. Франко виступає відважно в обороні прав українського народу, якого існування заперечували російські, польські і румунські історики і провідні верстви.

Ось обсяг тем Франка: "Селянський рух в Галичині", "Еміграція галицьких селян", "Поляки і українці", "Перша сесія галицького парламенту", "Найновіша виборча комедія", "Тортури в Галичині", "Львівські заворушення", "Селянські штрайки" та інші. Статті Франка не втратили досі нічого зі своєї актуальності, їх читається з захопленням, наче вони були щойно вчора писані. В них звертає Франко увагу чужинцям на катастрофальне становище українського селянства в Галичині, його матеріальну нужду, безробіття і перелюднення по селах. Дальше описує він боротьбу українського населення за елементарні національні і соціальні права на працю, власну школу, мову, уряди, наукові установи і культуру.

Майстерну характеристику селянського стану дав Франко в статті "Галицький селянин" (Der galizische Bauer), яка появилася в Die Zeit від 21 серпня 1897. Тут Франко пише, що аграрна реформа і знесення панщини від травня 1848 року не принесли селянам вимріяної свободи і полегші. Селяни мусили заплатити за це поміщикам 150 мільйонів гульденів, а панська неволя залишилася дальше, вона прибрала лише інші форми визиску. Поміщики забрали селянам ліси, пасовиська і найліпші урожайні землі, заплутали їх в безнадійну боротьбу за сервітуту і зробили їх дальше залежними від панської ласки. Матеріальна нужда змушувала селян знов іти до панів поміщиків і проситися на роботу, або масово емігрувати в чужі краї та за море.

В статті "Селянський рух в Галичині" (Die Bauernbewegung in Galizien, Die Zeit від 21 вересня 1895, т. 4, ч. 51) дає Франко влучну аналізу польсько-українського суперництва. Франко пише: "Економічному суперництву між великими землевласниками і селянами відповідає в Галичині також національне суперництво між поляками і українцями. Це не так, що всі селяни в Галичині і навколо є одночасно українцями, а всі великі землевласники одночасно поляками. Однак через дивний збіг обставин, історичних фактів і процесів вийшло так, що українці стали очевидною селянською нацією. Інакше поляки. Без огляду на те, чи вони зуть себе консерватистами, поступовцями, демократами або навіть соціал-демократами, всі вони ще не перетравили в собі старе шляхецьке тісто. Тому вони скорше чи пізніше, в такій або іншій формі, виступлять рішуче проти селянина, себто вони

Докінчення на ст. 24

ВІДСВІТ З БІЛОГО КРАЮ

Оповідання відзначене на 17 Літ. Конкурсі СФУЖО

Докінчення

— Ескімоси, — сказав Ігор, дивлячись на неї усміхненими очима. — Я вже сказав вам про це, але бачу, що ви не вірите. А воно й справді так.

— Цікаво... — сказала Оксана. — Це мені не зовсім зрозуміле, але я дістала дозвіл тільки на одне питання...

— Я знаю, ви хотіли б пояснення, — сказав Ігор, глянувши на свій годинник, — але короткою відповіддю пояснити це важко, а я вже мушу йти. Мене чекає мій друг з Арктики.

— Ескімос? — запитала Оксана.

— Так.

— Що ж, — сказала вона з ноткою розчарування в голосі, — в таких разі до побачення!

Ігор рушив до виходу, а тоді раптом повернувся й сказав:

— Я зайду завтра.

— Завтра я працюю на вечірній зміні, — попередила Оксана.

— Я знаю.

Наступного вечора Ігор зайшов до бібліотеки майже перед самим її закриттям.

— Я хотів прийти раніше, — сказав він Оксані вибачливо, але я показував місто моєму приятелю з півночі.

— Ескімосові? — спитала Оксана.

— Еге ж!

— Я бачу, вам подобаються ескімоси.

— О, так! Кому ж можуть не подобатися сильні, стійкі, відважні люди, що завжди жили, та й досі живуть у змаганні з суворою природою. Я сам жив там два роки. Вчителював. Після другого року університету перервав науку. Їхав їх чогось навчити, а тепер не знаю, хто від кого навчився більше. Спершу я думав, що, властиво, змушує їх жити в такому несприятливому кліматі? Адже посухитися їм хоч трохи на південь і багато що змінилося б для них на легше і, на мою думку, на краще. А поживши серед них, зрозумів, що вони закохані в свій білий край, невіддільною частиною, якого є вони самі. До речі, про білу людину вони аж так добре, як вона сама про себе, не думають. У них є легенда про походження людей...

В цей час Оксану покликали до телефону. Ігор на знак прощання підніс руку і, кинувши її навздогін "я ще заскочу", пішов до виходу.

Він прийшов до бібліотеки на третій день і знову перед самим закриттям.

— Завтра я від'їжджаю, — сказав він,

привітавшись з Оксаною. — Повертаюсь до університету.

— Це добре, — сказала Оксана.

— Мої батьки кажуть мені це саме.

— Не добре лише, що ви не доказали мені своєї розповіді, — додала жартівливо вона.

— Хіба? — усміхнувся Ігор. — Ну, ось вам і її кінець — повертаюся до науки з свого власного переконання.

— А я хотіла б почути ще й середину, — сказала Оксана, — про ескімосів. Як вони спонукали вас зацікавитися культурою ваших предків?

— О, це! — усміхнувся Ігор. — Дуже просто. Коли я побачив, як вони люблять все своє, як дорожать ним. У них же також своя власна культура, дуже стара: мораль, звичаї, повір'я, мистецтво, легенди... Мені стало соромно, що я так мало знаю про себе, і відчув, що доки я не довідаюся докладніше про своє, про себе, властиво, хто я, не зможу бути задоволеним або певним себе в житті. Почуванню, що в цьому напрямку я зробив добрий поступ завдяки вашій бібліотеці. Але це тільки початок. До речі, самі ескімоси не дуже люблять, щоб їх називали цим іменем. Вони називають себе інуїтами, що в перекладі на нашу мову означає — людьми, а слово ескімос — це людина, що живиться м'ясом...

— Цікаве, — сказала Оксана. — Я цього й не знала.. Ось уже й зачиняють бібліотеку, а мені все здається, що ви не доказали чогось цікавого.

— Я думаю, що чесно відповів на ваше питання, — сказав Ігор. — Але я ще маю пів години часу. Зайдімо на каву до каварні через дорогу. Розкажу вам, чому мені сьогодні так невесело.

— Оце за півгодини йду попрощатися з своїм знайомим з Атики, — сказав Ігор, коли вони сіли за малим столиком і замовили каву.

— Ескімосом?

— Так, — сказав Ігор. Він був тут на вишкільному курсі по оперуванні машин, які вживають при будівництві. Його край переходить, хоч може й повільні, але постійні зміни. Розбудовується. Завтра мій знайомий від'їжджає додому. Базіл — його ім'я. В них усі перші імена чужинецькі, а їхні власні тепер вже починають служити їм за прізвища. Їхні імена не передавалися від батька, як у нас. Коли дитина народжувалася, їй давали ім'я людини, недавно померлої, або дуже старої, вірячи, що з іменем дитина дістає також і душу цієї людини. Дівчинці давали ім'я чоловіка, а хлопчиків — жінки. Їхні імена щось значать, зрештою, як дуже часто і в нас. Базілеве прізвище, чи друге ім'я, в перекладі на нашу мову означає старий човен. Коли я був на півночі, я подружився з Базілем. Він брав мене на полювання,

Докінчення на ст. 27

СПОГАДИ — ВІЙНА І ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Продовження

РЕВОЛЮЦІЯ 1917 Р.

У 1916 році рано восени перекинули нас до Можайська, та я не переїхала туди. В тому самому часі занедужав поважно мій брат у Москві і я поїхала туди. Коли виявилось, що й батько хворий, я там залишилася. Моє знання догляду хворих тут могло придатись, а в Можайську ми дармували.

У листопаді помер мій батько, а скоро потім і брат. Я так пережила ці втрати, що сама була ледве жива. У міжчасі шпиталь перенісся до Чернівців на Буковині, і мій чоловік, передчуваючи мій стан, вже не вніс мене у число медсестер. Я була йому вдячна, бо без сліз не могла чути стогону хворих.

Дня 10 грудня 1916 року я вибралась у дорогу. Їхала з Москви до Чернівців у старшинському вагоні як сестра-жалібниця. Давно вже не була я в такому товаристві і тому здивували мене розмови, що їх почула. Старшини говорили цинічно про царський двір; не тільки не вичувалося ніякої пошани, але отверто називали царицю зрадницею, а царя дурнем. Недвозначні натяки на ролю Распутіна при дворі були брудні. До цього приєднався епізод, що трапився на одній станції. Там вояки заатакували вагон, домагаючись місця. Даремно старшина, що стояв на площадці, чемно доводив, що це старшинський вагон особливого призначення.

— Та що ти з ним теревені розводиш, — почулось у натовпі вояцтва, — лізь просто та й по всьому.

Але тут вискочив на площадку інший, більш рішучий старшина.

— Куди преш, разтакий-сякий! — закричав він, уживаючи поганой московської лайки. — В морду захотілось?

Ефект цього виступу виявився зараз. З натовпу почувся голос:

— Ходім, браття, до другого вагону, бо цей щось нам не підходить! — І натовп забрався. Що значить звичка? — Подумала я. Доки говорилося чемно, ніхто не слухав, а коли пролунала московська лайка, відразу всі зрозуміли. Недаремно один англієць написав у своїх спогадах про Росію, що "там у великій пошані мати, яку кожен згадує сохвилини, чого не можемо сказати про батька"...

Коротко по моему приїзді до Чернівців прийшла вістка, що вбито Распутіна. Події пішли дуже швидко. Дня 2 березня 1917 року цар зрікся престолу на користь свого брата Михайла, а по його уступленні

влада перейшла в руки Тимчасового уряду з Керенським на чолі.

Дня 5 березня я вибралась знов у дорогу. Василь доручив мені побачитись у Києві з деким, а також треба було побувати в Москві. У Чернівцях жили ми далеко від центру і цілком слушно припускали, що там ідуть тепер приготування до великих перемін. Ми вірили, що тепер настав час для України проявити свою волю до незалежності. Хотілося довідатись, якою дорогою прямують тепер наші чільні люди. А в Москві мала я розвідати про те, як ставляться до нашої справи есери (мала з ними колами контакт через споріднення з Засуличами), а також про настрої есдеків. Події в Московщині набирали для нас значення остільки, оскільки були корисні для України.

Головним моїм інформатором у Києві мав бути Микола Міхновський, та я його не могла зловити. Була і в нього в помешканні і в тих бюрах, де він бував щодня — ніде його не могла застати. Прогавивши день у Києві, виїхала вночі до Москви.

Вагон був повнісінький, але настрої був добрий, бо загальна радість відчувалася дуже яскраво. Навіть євреї, що вміють забезпечити собі у поїзді завжди краще місце, були на цей раз доброзичливі, бігали по воду і відступали стоячій публіці свої місця. У розмовах пробивалася надія на швидкий кінець війни; людей неначе щось перетворило.

Мені псувала настрої тільки преса. Газети, що їх публіка розхоплювала, тепер розписувалися головно про бруд у царській родині. Мені здавалося це профанацією такої великої хвилини, як визволення народів, в якому вже не було сумніву. Це пахло хамством, бож із царем покінчено, а на помсту здавалось, тепер не час і не місце. Гидко було це все читати.

У Москві мене не сподівалися. Тому що в мене не було багато часу, я зразу ж пішла до Іспенської, рідної сестри Віри Засулич. Засуличі були нащадками гетьмана Полуботка і я думала, що в них таки заговорить українська кров. Тому спинюся трохи довше на постаті цієї жінки, що була для мене завжди прикладом характеру. Висока ростом, зовсім сива, але завжди з дуже спокійним виразом обличчя, вона мала за собою тяжке і бурхливе життя. Одружившись із ідейним "толстовцем", вона добровільно пішла за чоловіком на Сибір, бо жонаті люди в ті часи мали право не жити у спільних бараках. Там їм народився син. Поки він був малий,

Докінчення на ст. 28.

ОБІЖНИК ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СУА

30-го квітня обіжник в справі збірки світлин для історії українського поселення в США. У цій справі появився заклик до громадянства у щоденнику "Свобода" з дня 18 квітня 1980 р. у Вістях Українського Музею. Враз з обіжником вислано до голів Відділів СУА запитник для опису світлин, які допоможуть відтворити історію українського поселення в США. Екзекутива СУА просить членок Відділів допомогти у цій важливій справі.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Подаємо коротку інформацію про вислід Стипендійної Акції в 1979 році. Пожертв на стипендії вплинуло на суму 27,703.21 дол. (двадцять сім тисяч сімсот три дол. 21 центів), кілька тисяч більше в порівнянні з минулим (1978) роком, коли приходів було 21, 535.48 дол. В 1979 році виплачено на стипендії 25,973.26 дол., в тому було 133 стипендії до Півд. Америки (Бразилія і Аргентина) та 31 стипендій до Європи.

Серед стипендістів є поважне число молодших (гімназія) і старших кандидатів (вища семінарія) до духовних покликань. Один стипендіст прийме священничі свячення в лютому ц. р. Усіх жертводавців (вплат) було 210, а пожертви виносили від 10-до 1,250 дол.- найвища індивідуальна вплата.*

Кожного місяця список жертводавців є поміщений у "Нашому Житті".

Кожний жертводавець, без огляду на висоту пожертви, разом з посвідкою вплати одержує листа подяки.

При призначенні стипендістів, спонзори дістають інформації про стипендістів, по можності світлину та обов'язково адресу стипендістів. Стипендісти мають обов'язок листуватися зі спонзорами.

Всі вплати на стипендії і вилати ідуть через банковеkonto Стипендійної Акції СУА. Стипендії виплачуємо індивідуальними чеками для кожного стипендіста. При висилці чека є залучена форма, яку після одержання чека стипендіст має підписати і повернути на адресу касирки Ірени Качанівської, на якій адресу жертводавці посилають чеки, виставлені на Союз Українок Америки.

Стипендійну Акцію провадить референтка Суспільної Оліки Теодозія Савицька. З цим зв'язано дуже багато листування. В минулому році референтка написала 500 індивідуальних листів та вислала 600 помножених (стандартних) листів.

Справами стипендій до Європи займається повністю Софія Андрушків.

Дня 27-го квітня 1980 р. відбувся З'їзд Округи Північного Нью Йорку, на якому Екзекутиву репрезентувала заступниця голови Марія Томоруг. Головою Округи переобрано Іванну Мартинець.

Дня 27-го квітня 1980 р. відбувся З'їзд Округи Південного Нью-Йорку, на якому вибрано головою Округи Тетяну Дурбак. Екзекутиву репрезентувала Христя Навроцька, заступниця голови.

РЕФЕРЕНТУРА МИСТЕЦТВА І МУЗЕЮ

Дня 28-го березня 1980 р. вислано до всіх Відділів і Округних Управ СУА обіжник, темою якого був Український Музей. В ньому з'ясовано всі дотеперішні заклики, інструкції та обіжники, що мали на меті піддержку цієї культурної установи, яка своє існування завдячує членству СУА. Подано цілий ряд досягнень вчислено всі виставки, які були влаштовані в Українському Музеї на протязі трьох з половиною років його існування, згадано програми і курси, переведені в тому часі, як теж покази писання писанок.

Стверджено, що за час існування Українського Музею збірка подвоїлася, а тим самим зросла потреба набуття більшого приміщення. До обіжника долучено заклик до громадян, який появився на "Музейній Сторінці", в "Свободі" з дня 1-го вересня 1979 р. з метою, щоб Відділи повели акцію серед громадянства для придбання фондів на купівлю нового будинку, де можна б вигідно примістити Український Музей.

Музей нараховує понад 600 членів. Екзекутива СУА звернулася до Відділів з новим проханням повести кампанію приєднання членів Українського Музею, що збільшить фонди Музею і тим самим допоможе в одержанні стейтової допомоги.

Побажано, щоби Відділи розповсюджували видання Українського Музею. Закликом допомагати Українському Музеєві у придбанні фондів на купівлю будинку, закінчено обіжник.

НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ СУА ВПЛАТИЛИ В КВІТНІ 1980 РОКУ.:

300.00 дол.: Об'єднання українців Вашингтону (друга половина стипендії)

210.00 дол.: Д-р Дмитро і Марія Фаріон, Парма
по 200.00 дол.: Д-р Евген Мартинюк, Акрон, Олекса і Іванна Чайки, Бродвю Гайш, д-р Степан Стецура, Парма, д-р Міра Сагайдак, Севен Гіллс, д-р Іларіон і Анна Домбчевські, Ямесвіл, д-р Петро Гулик, Йонгставн, д-р Володимир і Надія Шкільник, Акрон, Іван і Неля Вовк, Парма, проф. Юрій і Ірина Лаврівські, Тонаванда, 1-ий Відділ СУА, Нью-Йорк, д-р Теодор і Анна Небожуки, Вест Сенека
по 150.00 дол.: д-р Евген і Зена Савчин, Бінгемтон, Богдан і Романа Федасюки, Берклей Гайц, в пам'ять бл. п. Теодора Цара, 7-ий Відділ СУА, Акрон, Ольга Цар, Ірвінгтон. У пам'ять незабутнього мужа б. п. Теодора Цара.

по 100.00 дол.: Лікарське Т-во Відділ Огайо, Степан і Тетяна Душенки, Боффало, Михайло Кладочний, Боффало, Орест і Оксана Кузьми, Гартфорд (1-ша рата), д-р Данило і Ростислава Богачевські, Вієнна, 7-ий Відділ СУА, Акрон (Сиротинець)

Докінчення на 36 ст.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXII РІК ВИДАННЯ

ТРАВЕНЬ

ЧИСЛО П'ЯТЕ

ФОРУМ — ТРИБУНА КОНФЕРЕНЦІЇ

Поруч офіційної наради Світової Жіночої Конференції у Копенгагені заплановано також трибуну для виступу не-офіційних делегацій. Назва її — ФОРУМ. Її влаштовують не-урядові жіночі організації, що хочуть висловити й почути вільну думку учасниць Конференції. Приміщення в будинку університету.

Програма нарад Форуму ітиме рівнобіжно до головної Конференції. Тема Декади Жіночого Поступу — рівноправність, розвиток і мир — це загальні рамки нарад. А вислід 5-літнього намагання відзеркалиться в таких ділянках, як освіта, праця і здоров'я жінки.

Кожна з вище згаданих тем матиме на Форумі свій панель. Це дасть повний огляд даної ділянки з різнобічним наświetленням. Передбачена також вільна дискусія з участю публіки. Для прикладу подаємо розгорнення однієї теми (розвитку):

Перевірка дотеперішньої концепції розвитку, Новий Економічний Порядок, Новий Порядок Інформації, нова стратегія економічного розвитку, жінки в стислих науках і технології, краще обслуговування жінок, вишкіл у провідній роботі.

Цікаво запланована також тема жіночої праці:

Допущення жінок у планування країни, розбудова цілоденних дитячих садків, жінки в нетрадиційних заняттях, перемінний час праці для жінок, вишкіл мандрівних робітниць, жіночі кооперативи і професійні спілки, сексуальне переслідування на місцях праці, домашня праця

жінки, перевірка законів праці, привілеї матерів на праці, жінки в домашньому промислі, проституція.

Побажано було б, щоб ці дискусійні теми не вичерпувались самим обговоренням їх, а давали проекти і плани. Тому провід Форуму заохочує до влаштування різного роду дискусійних груп, зустрічей, не-формальних розмов. Все це повинно бути різномірне, гнучке і цікаве. Форумові залежить на тому, щоб якнайбільше проектів і думок народилось на цьому ґрунті.

А щоб учасниць не обмежувати, то Форум кинув гасло "вівенція" для своєї програми. Це еспанське слово окреслює "переживання, що увійшло в життя". Якнайбільше різномірності й ініціативи! Комітет Форуму забезпечив певну кількість кімнат в університеті, де можуть відбуватися виступи, фільми, виставки, зустрічі з рамени учасниць.

Отакі широкі рамки Форуму дають велику змогу виявити себе і нашій делегації. Найперше — це Пресова Конференція, що повинна зазнайомити учасниць Форуму з нашими змаганнями. А потім дискусійний виступ на тему русифікації у сполуді з одним з гасел Конференції, себто жіночої освіти. Можна використати також нагоду, щоб розказати про працю і здоров'я жінки-в'язня.

Це не значить, що будемо обмежуватись до можливостей, що їх дає "вівенція". Наше слово почують також у дискусії з нагоди офіційних панелів Форуму.

ІНФОРМАЦІЙНА ЗУСТРІЧ

Щоб поінформувати жіноцтво про Світову Жіночу Конференцію в Копенгагені, Комісія Зв'язків СФУЖО скликала на 19 квітня 1980 Інформаційну Зустріч. Її відкрила Олена Процюк, референтка зовнішніх зв'язків і передала провід зустрічі Оксані Щур. Далі йшли доповіді: "Напрямі жіночого руху в 1980-тих рр." — О. Процюк; "Тема Конференції — освіта, праця і здоров'я жінки", — Д. Рак; "Завдання української делегації" — Софія Карпінська; прикінцеве слово — Лідія Бурачинська.

Олена Процюк розглянула справу

жіночого руху тепер, його домагань, осягів і невдач. Ствердила, що перша половина Декади Жіночого Поступу не дала бажаного висліду. На це складається багато різних чинників. Завданням Конференції в Копенгагені буде знайти раду на те. Наш вклад у цей з'їзд жінок теж матиме своє значення. Дора Рак зреферувала свою участь у Семінарі Не-Урядових Організацій при ОН, що відбувся у днях 7-17 квітня у Нью-Йорку. Там обговорено всю тематику Світової Жіночої Конференції так, як вона тепер запланована. Софія Карпінська

подала план української делегації. В осередку його є Пресова Конференція, яка познайомить журналістів з нашим прямуванням. Потім прийняття для прихильних нам делегаток і гостей. Кіоск із літературою й виробами українського народного мистецтва також дасть матеріал про нас. Поодинокі виступи на Форумі з доповідями чи в дискусії з'ясуєть підневільний стан жінки в Україні. У прикінцевому слові Лідія Бурачинська вказала на труднощі, що їх звичайно зустрічає українська делегація на міжнародньому ґрунті.

Із виставки писанок в Музеї Людини в Парижі. Французькі діти вчать писати писанки за вказівками Івонни Чумак, голови Комітету Українського Народнього Мистецтва.

Фото Д. Рак

ВИСТАВКА У МУЗЕЇ ЛЮДИНИ

Про заснування Комітету Українського Народнього Мистецтва у Парижі у нас уже була вістка. Створили його молоді українці, що народились і виросли у Франції. Вони поставили собі за завдання — пізнати народне мистецтво у різних його проявах і відкрити його для пізнання і зрозуміння чужинецької публіки.

І так, коли Музей Людини у Парижі запланував виставку на тему "Пасхальні писанки в європейських країнах", то Комітет цілком включився в її підготовку. Найперше зладив добірну колекцію писанок з різних частин України. Деякі зразки мали розгорнений на папері рисунок, що причинюється до кращого пізнання писанкового орнаменту. Завдяки тому українські писанки зайняли більшу частину місця на виставці. Цю експозицію доповнили ще й інші покази, як український Великодній стіл, влаштування української хати на Великдень і модель лемківської

дерев'яної церкви з внутрішньою декорацією. Фільм Славка Новицького "Українські писанки" (американсько-української продукції "Фільм-арт") висвітлювано для відвідувачів.

Відкриття виставки відбулося 4 березня 1980 і стягнуло численну публіку. Музей Людини подбав про добрий інформаційний матеріал (памфлет), для відвідувачів, а головне для преси. Відгуки з'явилися у тижневику "Парі-Франс" і місячнику

"Конесанс дез Артс".

В часі виставки відбувались покази писання писанок, а одного дня в тижні у тій програмі могли брати участь діти віком від 6-12 років. Було кумедно спостерігати, як малі французи намагались засвоїти собі це вміння.

Комітет плянує влаштувати виїзну виставку писанок по більших містах Франції за підтримкою Музею Людини.

ЗАКІНЧЕННЯ РОКУ ДИТИНИ

Міжнародний Рік Дитини закінчився щойно Конференцією Комітету МРД, що має відбути свою звітну нараду у днях 15, 16 травня 1980 у Нью-Йорку. Це зібрання дасть перегляд праці Комітету Року Дитини, всіх його діючих груп і перебігу праці не-урядових організацій. З того скористає також Світова Комісія УРД, яка внесла свій звіт ще 15 березня 1980 р. до централі у Женеві.

У нашому звіті згадана також акція Крайового Комітету УРД у США, спрямована проти русифікаційного шкільного закону в Україні. Її проведено улітку 1979 р. у формі петиції, яку підписало півтори тисячі дітей, що перебували в літніх таборах і оселях. Дня 5 жовтня 1979 делегація Крайового Комітету УРД вручила цей меморіал др. Естабанії Лім, голові Міжнародного Року Дитини в ОН.

Меморіал, поділений на три частини, вияснює нашу ситуацію. Деклярація Прав Дитини, ухвалена у

1959 р. та й інші здоровні й економічні умовини дали у вільному світі підставу для гармонійного розвитку дитини. Українська громада у вільному світі подбала про те, щоб дітворі зберегла знання рідної мови і могла користати зі здобутків української культури. Натомість Советський Союз — саме в Рокі Дитини — впровадив закон, яким обмежується навчання української мови у школах, надаючи перевагу російській мові. Це є відвертим нехтуванням Деклярації Прав Дитини, а саме точок 1, 3, 4, 6, 7 і 10. Тут саме забезпечується дитині опіку матері, вивчення рідної мови і виховання у власному етнічному середовищі. У меморіалі згадано, що цей шкільний закон виявив дійсний намір окупанта в легальній формі, тоді коли від ряду літ уже на ділі обмежувалось українську мову й культуру у шкільному вжитку, а число українських шкіл постійно зменшувалось у користь російських.

Делегація Крайового Комітету у складі — Дора Горбачевська (вона ж голова Комітету) з Філядельфії, Люба Волинець з Нью-Йорку і Віра

Андрушків з Дітройту відвідали також секретаріат Американської Комісії Міжнародного Року Дитини. Там відбулась розмова з д-р Ленорою Тайтт, координаторкою програми. Виявилось що Комісія не поінформована про виховну працю української громади. На її вимогу Крайовий Комітет УРД зладив широкий звіт про нашу виховну систему, що дав перегляд усіх наших виховних заходів.

КОНФЕРЕНЦІЯ РОДИНИ

Ще в 1979 р. президент Картер дав ініціативу до створення Комітету Року Дитини. З уваги на проблеми, що їх тепер родина переживає, вирішено розглянути їх причини і шукати дорогу до розв'язання їх. Постановлено не обмежувати цієї праці до нарад фахівців, а звернути на них увагу широкої публіки. Восени 1979 р. Комітет, що його очолює Джим Такер, відбув цілий ряд зустрічей і дискусій і в висліді встановив напрямні для Комітету.

Докінчення на ст.

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL XXXVII

MAY 1980

No 5

SOME THOUGHTS ABOUT WOMEN PERSECUTED FOR THEIR BELIEFS

BY NADIA SVITLYCHNA, POLITICAL PRISONER IN THE USSR, 1972-1976

Volodymyr Bukovsky, answering a question about the number of political prisoners in the Soviet Union today, appropriately responded: "250 million!" Truly, all Soviet citizens are prisoners of their own country, but their situations vary and one can group them according to various criteria. I wish to describe the situation of a few Ukrainian women political prisoners whose case histories illustrate the status of persons in the Soviet Union imprisoned for their beliefs.

KATERYNA ZARYTSKA: In 1971, in the Mordovian camp for women political prisoners, Kateryna Zarytska — a former Red Cross activist during the Ukrainian independence movement — was finishing up the 24th year of her incarceration. Her husband, Mykhailo Soroka, had been imprisoned even earlier, and all these years they had not seen each other. In June 1971 M. Soroka died in Mordovian camp no. 17 and his body was brought to a hospital located in a camp in the women's zone. When the women political prisoners discovered this by chance, they all petitioned the camp administration to allow Kateryna to see her husband, now that he was dead. She was not granted permission.

Her husband was buried like other political prisoners: with no relatives in the funeral procession, with only an identification tag on his foot, in a special zone of the camp where only numbers, nothing else, is permitted on the graves — no crosses, rails, flowers. Even after her release, Kateryna was unable to visit her husband's grave because she was taken out of the camp in a convoy. She was not allowed to settle in the same town with her old mother, nor her son, whom she had borne while prisoner. She was even punished for visits from her family.

IRYNA SENYK and OKSANA POPOVYCH: Both of these women were arrested at a very young age — 19 and 20, respectively. During their imprisonment of ten years, they had become invalids. I. Senyk's back was injured, and Oksana Popovych was shot in the foot. In 1975, in Mordovian camp 38513 they met again, having been accused as "especially dangerous government criminals." I. Senyk, a lyric poet, was sentenced to 6 years of severe regimen and 5 years of exile for her poetry. Oksana Popovych was sentenced to 8 years of concentration camp and 5 years of exile because she asked for 25 karbovantsi to aid political prisoners and because, according to one witness, she gave someone I. Dziuba's work "Internationalism or Russification?" to read.

Oksana Popovych was brought to the camp (where

Ірина Сенік

Iryna Senyk

she still lives today) on crutches. I remember how the head of the women's zone a captain Zubkova, threatened to punish her due to the fact that she, an invalid, did not lend herself to "re-education" through forced labor.

Iryna Senyk, on the other hand, needed a special brace for her injured back, which had been operated on. For several years, she asked to have such a brace provided for her. Finally, when some friends in Moscow ordered it for her, captain Zubkova told Senyk that when it was received at the camp, it would be cut open to check for any possible hidden materials. Driven to desperation, Iryna cursed at the captain, for which she was punished with 15 days of special camp regimen for "insulting the uniform." She was driven to cold quarters, where she was given hot gruel only once every two days. Otherwise, she was given only bread and water, and provided with a bare bunk for sleeping.

LIVING WITH THE BEAUTY OF NATURE

Ukrainian aerist Ludmila Morozova, who was born in Kiev and graduated from the Kiev Art Institute, has lived and worked in the U. S. since 1951. She divides her time between New York City and her home in Hunter N. Y., a charming retreat in the Catskill Mountains.

The artist first exhibited in 1935 in Kiev, and in the late 1930's and early 1940's participated in a number of efforts at preservation and perpetuation of Ukrainian culture, as well as exhibiting her own works.

In 1942 she moved from Kiev to Lviv, and after the war to Germany, living and working in Dresden and a number of other German cities prior to her departure to the U. S.

In U. S. she taught portraiture and landscape painting in the Queensboro Art Society. She is a member of Ukrainian Artist Association, the Long Island Artists League and the American Artists Professional League.

In a catalog from her 1956 joint exhibit with artist Serhij Lytvynenko in New York, she divided her work into three periods: 1. the Ukrainian period, 2. Germany and 3. the American period.

To this, one might add at least two other periods which overlap somewhat: her Hunter period dating from her purchase of a country home there in 1962, and her Greek period, dating from at least 1965 when she hopped aboard a freighter for Greece, via Italy, to paint "beautiful landscapes, the sea, the islands." Her works have been exhibited recently in Athens, N. Y. (March 1979) under the sponsorship of the Greene County Arts Council, and in New York in March 1980 at the gallery of the Ukrainian Artist Association.

A critic at the exhibit in Athens, N. Y. said of her work: "Ludmila Morozova works mostly in oils and

L. Morozova. Portrait of a girl.

continues the tradition of impressionism. There is an airiness in her landscapes, her figures are illuminated with sunlight, and her flowers are fragrant."

Presently, Senyk is in exile, working as a chambermaid in a regional hotel. She is continuously ill, and sees no hope for herself in the future.

STEFANIA SHABATURA, member of the Artists Union, participant in national and international art exhibits, was arrested and sentenced in 1972 — along with other members of the Ukrainian intelligentsia — for anti-Soviet agitation and propaganda" to 5 years of imprisonment and 3 years of exile. In the sentencing, she was not forbidden to paint and indeed, for a time in prison her artistic endeavors were encouraged — naturally, in her time free from forced labor. However, when this period of indulgence by the authorities ended, all the work she had created in camp was taken from her and burned. This included more than 200 works of art — sketches, painting, ex libris.

Stefania Shabatura sacrificed a great many things in her life. She was left alone after her fiance committed suicide during her interrogation by the KGB. The trauma of the loss of her creative work spanning several years time might easily have driven someone to suicide. But

she survived, without losing an iota of her human dignity.

Now, after 8 years of punishment, she is being punished further because she "had not taken the road of reform," namely, had not given up her principles. She is not allowed to live with her own mother in her native town, not allowed to work in her field, not allowed to emigrate to another country. They are holding her under administrative security, not allowing her to live in peace.

The situation of Stefania Shabatura, as well as Iryna Senyk and Oksana Popovych are extremely grave.

These are just a few notes about the fate of women I met in the years of my own incarceration by the Soviet regime.

But sometimes, the fate of those women who must see their sons and husbands go to prison is as difficult, if not worse. Such women automatically find themselves without any protection of Soviet law. But this is another subject, which requires a separate essay.

transl. by AHS.

RESUME OF ACTIVITIES — BRANCH #37

for year 1979

January 9 LUNCHEON BUSINESS MEETING: Talk on nutrition given. Also, attended luncheon — Jan. 27 — sponsored by Br. 58 at St. John's Church.

January 28 — Attended ANNUAL REGIONAL COUNCIL MEETING: Election of officers: donated Cakes

Febr. 13 — LUNCHEON BUSINESS MEETING: Extolled our patron Lesya Ukrainka; poetry.

March 13 — MEMBERSHIP-DRIVE LUNCHEON — invited guests: Program — Pysanka symbolism with slides; talk on Ukr. traditional art — history — immigration; 3 potential members materialized in September.

March 22 — Attended Annual Luncheon Fashion Show at Detroit Yacht Club given by Federation of Women's Clubs of Metropolitan Detroit.

April 13 — LUNCHEON BUSINESS MEETING: Recipe Book Workshop: \$75.00 contribution sent Ukr. Village Bldg. Fund in memory of Mrs. Senne (ex-president & UNWLA volunteer)

May 1 — TELEGRAM sent to PRES. JAMES CARTER upon release from Russia of two Ukrainian dissidents to United States: V. Moroz & Rev. Geo. Vins.

May 8 LUNCHEON BUSINESS MEETING: \$11.00 contributed to Bldg. Fund in memory of Mary Worobec (President's mother). Also, tickets purchased by members of Br. 37 (\$1,050.00) comprised our participation in Ukr. Village Building FUND BANQUET set for June 9th.

June 9 — Participation by 10 members (20 including husbands) attending above BLDG. FUND BANQUET at Youth Center in Warren, Mich.

June 12 — ANNUAL MEETING & FAREWELL LUNCHEON: Election of officers & gift giving to Olga Shuster, past president leaving for missionary work as school principal in Lima, Peru (S. America). Her photo & story was sent to "Our Life", appearing in September issue. ALSO, MOROZ RALLY — Fitzgerald High School — took place — (members).

July 12 — Some members attended Chapter 58's Card Party Luncheon — proceeds for Ukr. Village (Bldg. Fund)

July 22 — SUMMER VACATION. We participated in Detroit REGIONAL COUNCIL PICNIC at "Dibrova" estate — proceeds for Bldg. Fund donated "kapusta" — "holuptci" — baked goods — plus 2 members volunteered kitchen work.

July 27 — SUMMER VACATION. Participated in Ukr. ETHNIC FESTIVAL at Detroit's riverfront HART PLAZA helping sell in Regional Council Booth (for Bldg. Fund).

28 & 29

Sept. 11 — First FALL LUNCHEON MEETING. New President — Present banking situation explained; discussion; Program — Christmas embroidery stitchery. ALSO, on Sept. 23, some attended 45th Anniversary Dinner of Branch 5.

October 9 — LUNCHEON BUSINESS MEETING. N. Y. Museum Raffle tickets sold — \$15.00. XMAS embroidery.

October 20 — Participated in Mrs. Moroz' Tea given by Regional Council and we donated \$20.00, as specifically stated in my letter Oct. 22 to Hdqtrs.

In commemoration of the 40th Anniversary of the Ordination to the Priesthood of **Ver. Rev. Dr. Volodymyr Gavlich, OSBM**, a donation of \$15.00 is made by Rosalie Polche to the UNWLA PUBLICATION FUND, and together with New York Regional Council extends "beat wishes" and "Mnohaya Lita" to Rev. Dr. Gavlich.

November 4 — ANNUAL SOYUZANKA DAY DINNER well attended by us — 12 members. ALSO, participated in Boutique Bazaar — donating proceeds Bldg. Fund.

November 13 — Membership Drive Luncheon: Dr. Phillip Grillo, Speaker — "Strokes and Heart Trouble — derived no new members. Short business meeting.

December 8 — MEETING CANCELLED. Christmas Bazaar participation — St. Josephat Churchhall. (Bldg. Fund)

NOTE: As new president, have attended ALL REGIONAL COUNCIL MEETINGS

Postscript 1: IMPORTANT SOCIAL SERVICE WORK CONTRIBUTED BY MEMBERS — 6 month period: One member (Fortuna) had major surgery necessitating hospital therapy sessions 5 times weekly at first — later dwindling members took turns at volunteering transportation, shopping, etc.

Postscript 2: We are very proud that several of our Branch 37 members have been serving our Ukrainian community through the Detroit Regional Council as follows:

Buildings Fund Chairperson— **Anastasia Volker** responsible for Bldg. Fund for senior citizens housing in Warren — a Regional Council project)

ALSO:

serving on Detroit Ukrainian Ethnic Festival Executive Board Auditor — **Myrtle Slaby** (Board)

(at one time, served as President of Detr. Regional Council) PRESS — SOPHIE ANDERSON

Compiled by:

Sophie Anderson, Pres. (37) Sophie Small, Rec. Secretary

Докінчення: І. ФРАНКО

будуть його мати або по-шляхецьки за робоче звіря, або по-демократичному за елемент політично недозрілий, який потребує сталої опіки, або по соціал-демократичному за елемент духово упосліджений, який ліпше повинен бути зовсім знищений, перевихований на соціалізм і "спролетаризований". "... Тут хлоп, тут шляхтич! Це перше найважливіше панівне суперництво (Gegensatz) в політичному житті Галичини, ключ до зрозуміння не одної загадки..."

8. Евген Маланюк, Книга спостережень. Проза. Торонто, Онт. 1962, стр. 84

9. Ivan Franko, Beitrage zur Geschichte und Kultur der Ukraine. Herausgegeben und eingeleitet von E. Winter and P. Kirchner. Akademie-Verlag Berlin 1963, S. IX+577

ПОКАЗ МОДИ

Евгенія Тріска, членка 64 Відділу СУА зладила приємну несподіванку нашій громаді показом моди, який відбувся 1 і 2 грудня, 1979 р. в Українському Інституті Америки, а з якого дохід був призначений на фонд Катедри Українських Студій Гарвардського Університету.

Евгенія Тріска не вперше влаштовує такі покази, з яких дохід вона призначає на громадські цілі. Для неї такий показ це прояв творчості, так як для художника виставка його творів — картин чи різьб. До цього показу Е. Тріска готувалась довго, проектувала і виконувала моделі сама — так щоб усе було виконане точно, чисто. Навчили її того школи, до яких вона ходила по приїзді до Америки. Також праця у передових домах моди — Чарльс Джеймса, Майнбахера, а востаннє Малькольм Старра чи Мері МакФадден, де вона працювала як модельєр та, де вона зустрічалась з дуже вибагливою клієнтелею — дала їй досвід і оригінальний підхід у роботі.

Коли ми говорили з нею про її працю, ми винесли враження, що вона любить у проектуванні вечірніх стройв, де вона може дати волю фантазії, використовувати гарні матеріяли, до яких доступ мають тільки передові дома моди і може випрацювати крій суконки чи ансамблю, який вимагає не абиякого знання і професійної дисципліни.

Цього разу було показано 52 вечірні строї — вечірні халати, сполучення штанів з оригінальними жакетами, блузками і блейзерами, коктейліві і вечірні суконки і бальні, ексклюзивні туалети. Трудно описувати кожну суконку чи ансамбль. Слід сказати, що матеріяли були прекрасні — переважно легкі шифони, шовки, м'які і такі, що не мнуться. Крій суконки дуже часто був такий, що її могла вбрати "вісімка", але також і "чотирнадцятка". Суконки були практичні теж і тому, що їх можна було б "укинути" до валізки, переїхати з багажем океан, а відтак, не прасуючи, вдягнути і піти на баль чи весілля. До речі — було якраз декілька суконки, які прекрасно надавали ся б на шлюбні суконки... Цілий показ був характерний стилем, кроєм і добром матеріялів. Також і ціною — бо ж за них відомі дома моди цінили б по кілька тисяч доларів, а Е. Тріска, яка

нерадо розстається із своїми улюбленими моделями, була куди скромнішою у своїх вимогах.

Слід сказати кілька слів про гарні модельки й гарну публіку, яка доволі численно прибула на показ моди. Суконки моделювали пані: П. Апонте, Л. Ліщинська, Т. Петришин, І. Шиприкевич і Л. Крупа, яку ми знаємо як молоду і талановиту піаністку. Л. Крупа, яка не тільки моделювала, але

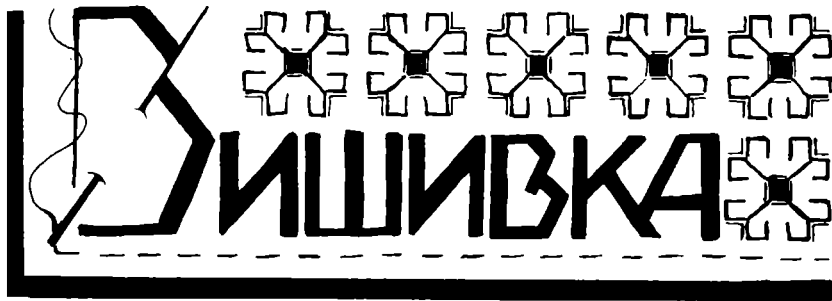
також дуже допомогла при технічному влаштуванні показу, приготувала публіці приємну несподіванку — разом із своєю приятелькою Т-А Лютгрінгер вона виступила із музичним "інтермеццом". Коротенький концерт (піано і

Сукні проєкту Евгенії Тріски моделюють: 1. Тамара Петришин, 2. Ляриса Крупа, 3. Ільона Шиприкевич, 4. Лада Ліщинська

Gowns designed by E. Triska.

Докінчення: стор. 36

"ЗЕРНОВИЙ ВИВІД"

"Зерновий вивід" це шов, якого уживають у різних частинах України, на Полтавщині і на Покутті. Звичайно, шов "зерновий вивід" ділить узори на частини і оздоблює площини довкруги мотивів вставкових wzoriv. У мотиві показанім в квітневім числі і тут повторенім (Рис. 5.), шов "зерновий вивід" ужитий як основна частина мотиву. І тут цей шов є вжитий у двох його відмінах: ідучи на укiс, та ідучи по прямій нитці полотна.

"Зерновий вивід" найчастіше вишивається на укiс. Поодинокі стiбки, які творять квадратики "зернового виводу" все лежать по прямим нитках полотна, а квадратик лучиться до попереднього квадратика торкаючися лиш одним кутом, укiсно. Витворюється укiсна черга квадратикiв, як то бачиться на бiчних "гiлках" мотиву (Рис. 5.).

ПОЯСНЕННЯ СПОСОБУ ВИШИВАННЯ

Добре було б напнати полотно на колесо (п'яльці) в підготовці до вишивання цим швом, особливо коли полотно м'яке чи плавке, щоб запевнити однаковість стiбок.

1. Перший стiбок: закріпивши кiнець вишивальної нитки так, щоб вона не висмикнулася, виколємо голку і витягаємо вишивальну нитку поверх полотна. Числимо три нитки полотна вгору і вколюємо голку над третьою ниткою. Уважно відряховуємо три нитки полотна лiворуч від місця першого виколу, і там виколємо голку. Стягаючи вишивальну нитку, утворюємо перший доземий стiбок.

Другий стiбок: ідучи голкою праворуч вколюємо голку в місце першого виколу першого стiбка, і відчислюючи три нитки полотна вниз і лiворуч від місця уколу голки, виколємо голкою і стягаємо вишивальну нитку. Створився другий

стiбок, який лежить позомо і торкається першого (доземного) стiбка.

Третій стiбок подiбний до першого: голкою ідеться вгору три нитки від останнього виколу (вколюється в те саме місце, де лежить один кiнець попереднього стiбка), а виколується голку три нитки лiворуч і вниз від місця уколу. Стягнувши вишивальну нитку після кожного виколу, і шиючи дальше знов "другий" і "третій" стiбки, повторюючи їх наскільки разів треба, витвориться укiсна лінія, яка подiбна до "схiдцiв". (По виворотній стороні полотна, в міжчасі, поклялися рівнобiжні укiсні стiбки).

Щоб викінчити шов "зерновий вивід" у формі квадратикiв, слід завернути працю. Це виконаємо, коли орудуємо голкою при поземім (другім) стiбку: вийшовши голкою після покладення останнього доземного (третього) стiбка, вколюємо голку три нитки праворуч, відчислюємо три

нитки полотна лiворуч і вгору від місця уколу голки і там витягаємо голку. (при цiм стiбку по виворотній стороні полотна утворюється хрестик.) Тепер треба обернути усе полотно так, щоб цей останній стiбок лежав не внизу, а нагорі "схiдцiв". І знов укол іде три нитки вгору (до попереднього стiбка), а виколується лiворуч і вниз через три нитки, як вище описано "третьої стiбок", і дальше повторюючи "другий" і "третій" стiбки, витворюються квадратики "зернового виводу".

Закінчивши стiбком, який замкнув останній квадратик і виколовши на виворотній стороні полотна утворюється хрестик.) Тепер треба обернути усе полотно так, щоб цей останній стiбок лежав не внизу, а нагорі "схiдцiв". І знов укол іде три нитки вгору (до попереднього стiбка), а виколується лiворуч і вниз через три нитки, як вище описано "третьої стiбок", і дальше повторюючи "другий" і "третій" стiбки, витворюються квадратики "зернового виводу".

Закінчивши стiбком, який замкнув останній квадратик і виколовши на виворотній стороні полотна, закріплюємо вишивальну нитку з вивороту так, щоб не висмикнулася пізніше під час прання, або, якщо ще лишилася довжина нитки (для цього мотиву вишиваємо настапування, щоб викінчити взір листочка).

2. Зерновий вивід по прямій нитці

Мотив вишивки [з дитячих] штаняг

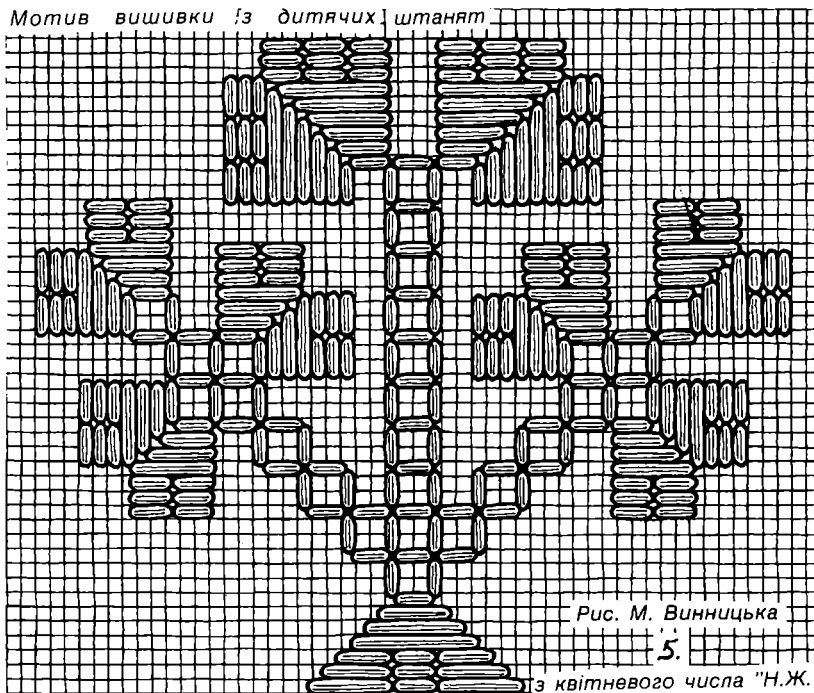

Рис. М. Винницька

5.

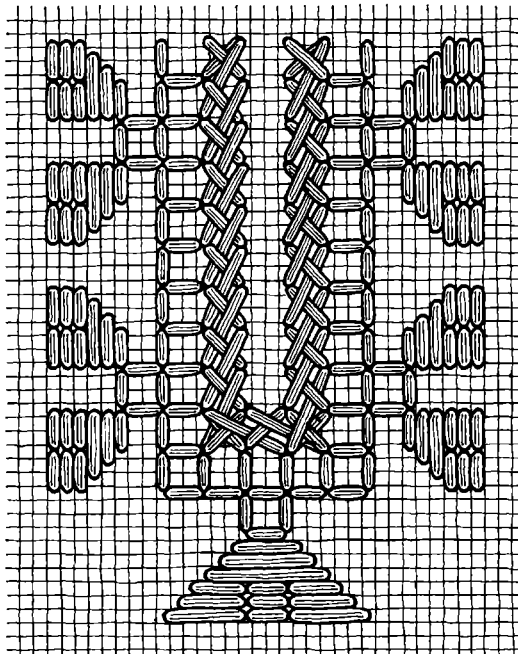
з квітневого числа "Н.Ж."

полотна вишивається так, що голку виколюється і кладеться "перший стібок", як було вище подано. При другім стібку голку виколюється вгору, не вниз. При третьому стібку голку вколують праворуч там де верх першого стібка) і виколують три нитки вниз і ліворуч. Тоді повторюємо від "першого стібка", утворюючи квадратики (стичні попередній із черговим) ідучи справа вліво по прямій нитці полотна. З виворотної сторони полотна витворюються стичні хрестики, кожний з подвійно положеним стібком перехрестя.

Ці стібки радимо вивчити перше на зайвому полотні, щоб з практики знати, де треба почати зайвий стібок стосовно до решти взору.

По-англійському "зерновий вивід" на укіс зветься "single faggot stitch" або "diagonal square stitch" а коли по прямій нитці "four-sided" або "square stitch".

Т. Д. Оніл

Взірець на пазушку до дитячого вбрання з "Н.Ж." ч. 4, 1980.

Докінчення: ВІДСВІТ З БІЛОГО КРАЮ

знайомив з їхніми звичаями, їхнім життям. О, який він був завзятий і безстрашний у себе вдома, між своїми людьми! Він міг у найбільшу хуртовину вирушити в тундру й не заблудитися, бо його відчуття найменших порухів у природі служило йому за найдосконаліший компас. Який же він інакший тут! Такий нещасливий... Усе в нас йому не подобається... Я намагався показати йому в Торонто все найцікавіше. А він увесь час твердив: "Як можна жити в такій задусі? Як можна жити в такій метушні? Куди ви, білі люди, весь час поспішаєте? Чого? Як можна жити в таких кам'яних клітках, майже до неба? Я пояснював йому, як тільки міг, про переваги нашого способу життя. А він мені: "Я не міг би тут жити. Не зміг би і все. Ох, як я вже засумував за своїми рідними й друзями! Чи ж може бути на світі краще місце на землі від мого білого краю, де все дихає справжністю і безконечністю? Чи ти бачив коли-небудь якісь інші світла, що могли б дорівняти красі полярного сьйва?! Я вже так стужився за домом! Моя матуся, мабуть відчуваючи це, прислала мені торбу сушеного оленячого м'яса, якого ти так ніколи й не полюбив за весь час, що ти жив між нами".

— А знаєте, — посміхнувся Ігор, — живучи на півночі, я, мабуть, вперше належно оцінив наші українські страви. Я просив свою маму прислати мені рецепту на борщ.

"Ніколи, ніколи, я не зміг би тут жити", — постійно зідхав Баліл.

"Тобі тільки так здається, — переконував я його. Ти полюбив би наше життя, якби пожив тут довше й краще його пізнав".

"Ти справді так думаєш?", — питав Базілі.

"Цілком певний", — відповідав я і з шкіри ліз, показуючи йому все найпривабливіше, на мою

думку, щоб він принаймні хоч трохи схвалив його. І часом мені це ніби вдавалось. Особливо, коли він ввечері телефонував мені й сповіщав, що він і справді відкриває в нас кожного дня все інші й інші речі, гідні подиву, і може я й маю рацію, коли кажу, що, поживши тут трохи довше, він би звик і, мабуть, був би так само задоволений, як і тутешні люди. Та пізніше я зрозумів, що це все він говорив, щоб зробити мені приємність. Коли я вчора ввечері зайшов до нього, там був його земляк із сусіднього селища, який переходив з ним той самий курс. Знайомлячи мене з ним, він сказав: "Це Ігор, про якого я тобі вже згадував. Він, хоч і не інuit, але добрий хлопець, майже як інuit". Я знав, що це з його боку був не абиякий комплімент на мою адресу і повірив, що все ж таки мої зусилля — подарувати йому хоч якийнебудь добрий спомин з перебування в моєму місті — не пройшло цілковито намарне. Але сьогодні такі мої сподівання остаточно завалились. Коли я зайшов до нього біля полудня, застав двох поліцаїв, що списували протокол крадіжки. Виявилось, що під час Базілевої відсутності в готелі, де він перебуває, хтось увіліз до його кімнати, вкрав фотоапарат і тих кільканадцять доларів, що були у його валізці. За короткий час злодія спіймали. Це був юнак із доброї родини, який сказав, що й сам не знає, чому він це зробив. Фотоапарат він, ніби, вкинув у смітник, однак там його не знайшли. Мені страшенно прикро, що так закінчилася Базілева візита у нашому місті. В них ніхто не замикає дверей. Коли я від'їжджав від них, мені на згадку подарували хутро з білого лиса. Я давав йому свій фотоапарат, але він відмовився.

— Не перенимайся, — сказав він мені, мабуть цей юнак дуже нещасливий, коли йому прийшло до голови таке зробити... В такому віці... Я б допоміг йому, якби міг. Я сьогодні щасливий, бо завтра повертаюся додому. Це найголовніше. А фотоапарат

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ЛУКІЯ ГРИЦІВ

КАРТОПЛЯ.

Всупереч твердженням, що картопля є високо калорійна треба признати, що все таки картопля є підставовим і цінним харчевим продуктом.

Пересічно в картоплі знаходимо 18% крохмалю, 2% білкових речовин, 1 і 1/2% цукру та 1% мінеральних речовин. (Особливо заліза і фосфору.). Вона особливо багата у вітаміни B-1, B-2, і C, (B1, B2, C.).

Щоб трішки відійти від наших власних приписів, які вже може і проїлись нам, подаю декілька приписів з Наддніпрянщини.

БАБКА КАРТОПЛЯНА З СИРОМ:

2 ф. картоплі,
1/2 ф. сухого коров'ячого сира,
2 яйця,
2 і 1/2 ложки борошна,
3 ложки масла,
1 ложка цукру,
1 ложка мелених сухарів,
1/2 склянки сметани.

Докінчення: ВІДСВІТ З БІЛОГО КРАЮ

я собі куплю, може ще й краший. Я ж працюватиму. Шкода тільки фільму. На тому фільмі, в фотоапараті, були знімки з твого міста.

Якийсь час Ігор і Оксана мовчали. Ігор глянув на годинник.

— Треба зайти до нього попрощатися. Завтра ми обоє роз'їжджаємося. Я — на схід, він — на північ, кожен своєю дорогою. Мої батьки дуже втішені, що я повертаюся до науки. Хоч насправді я свою науку не переривав. Різні бувають школи.

— Я також так думаю, — сказала Оксана. — Я дуже рада, що ви знайшли себе, Ігоре. Маєте мету. Люди без мети в житті ніколи не можуть почуватися нещасливими, ні повноцінними. Так само, як і ті що не знають хто вони.

Вже світилися ліхтарі, коли вони вийшли з кав'ярні. Попрощалися. Їхні дороги йшли в протилежні боки. Доходячи до рогу, Оксана оглянулася й побачила, що Ігор оглянувся також, і поки він зник за рогом зупинився на мить і підніс

Картоплю зварити (найкраще над паром) і відпарувати, щоб була суха. Протерти разом зі сиром крізь ситко, додати терті жовтки з цукром, 1 ложку топленого масла, злегка підсмажене борошно і сіль. Добре все змішати і накінець додати збиті білки. Виложити у форму змащену маслом та обсипану сухарями. Запекти в печі при 350°Ф. около 1 години. Подавати бабку политу топленим маслом. Подати сметану.

КАРТОПЛЯНА ЗАПІКАНКА З М'ЯСОМ:

2 ф. картоплі,
1 ф. м'яса, як на гуляш
1 ложка масла,
1 яйце,
1 цибуля
1 ложка тертих сухарів і додаткове масло.

Картоплю відварити, відпарувати, та протерти через ситко, посолити та заправити розколюченим яйцем. Половину картоплі рівно розложити в змащену маслом та обсипану сухарями форму. На це рівним шаром розложити м'ясну начинку. Другою части-

ною картоплі покрити начинку, змастити яйцем, посипати сухарями та скропити розтопленим маслом. Пекти при 350°Ф 45 хвилин.

М'ЯСНА НАЧИНКА:

М'ясо покроїти кусками. Тушкувати до готовості, змолоти на машинці, заправити присмаженою цибулькою. Додати соли та перцю до смаку.

КАРТОПЛЯ З МОРКВОЮ:

2 ф. картоплі,
1/2 ф. моркви,
1 склянка молока,
2 ложки масла.

У зварену, обсушену, протерту крізь сито картоплю вливаємо масло і кип'яче молоко. Збиваємо разом, (найкраще електричним мішалом) додаємо зварену, протерту крізь ситко моркву і ще дальше змішуємо. Заправляємо сіллю і перцем. — Подаємо до м'яса чи риби.

КАРТОПЛЯ З МАКОМ:

2 ф. картоплі,
3 столові ложки маку,
1 ложка масла, 3/4 склянки молока.

Мак залити кип'ятком, накрити і чекати аж прохолоне. Відцідити воду і терти, поки не подусяться всі зернятка, або змолоти кілька разів. Зварену картоплю протерти через ситко, додати мак, масло і кип'яче молоко. Збивати електричним мішалом ще раз підгріваючи на парі. Додати соли і перцю до смаку. Подавати зараз гаряче, бо холодне не є смачне.

руку. Оксана знало, що це був помах до неї, і він значив їй набагато більше, ніж звичайний прощальний помах. Вона почувала, що в ньому була, може й мала, але така важлива для неї, винагорода за її, як тепер їй здавалося, не безнадійну, кропітку працю. Тепер Оксана стала ще уважніше проглядати каталоги книжок, з метою поповнення в бібліотеці "своєї" українознавчої колекції.

Оповідання відзначене на 17 Літ. Конкурсі СФУЖО

Продовження: КРИЗЬ ПОРИВИ ЖИТТЯ

вони жили разом. Коли хлопцеві минуло вже кілька років, батьки вирішили, що не мають права виховувати його в оточенні каторжан. Іспенська повернулася до Петрограду і жила у брата, старшини гвардії. Але її чоловік, не видержавши самотності, повисівся. Це оточувало її авреолою мучеництва у моїх очах. Куди вище ставила я Іспенську від її сестри Віри, хоч вона ніколи ні словом не згадувала про свої переживання.

Продовження буде

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ДІТРОЙТ

(за час від 1-го жовтня 1978 до 31-го грудня 1979 р.)

Округа Дітройт об'єднує 15 Відділів. Головою Окружної Управи вже третій рік є Рома Дигдало.

РІК 1978.

Осінній сезон завжди позначається великою активністю Округи. В жовтні переводиться кампанія приєднання членства, а завершується її під час "Дня Союзянки", коли нових членок святочно приймається в ряди СУА. Цього року "День Союзянки", що відбувся 22-го жовтня 1978, мав урочистий характер з огляду на посвячення прапора СУА Округи Дітройт, що його перевели в присутності членок СУА, представниць жіночих організацій та гостей о. прот. Нестор Столярчук, парох православної церкви св. Покрови та о. Бернард Панчук ЧСВВ, парох церкви Непорочного Зачаття.

На святі були присутні голова і заступниця голови Округи СУА, Філадельфія Наталія Даниленко і Лідія Кий. Проголошено приєднання 38 нових членок СУА. Принагідне слово про значення прапора виголосила Олена Лісківська. В розваговій частині виступало тріо з Чикаго "Пісня" та артистки Катерина Бранка Кривуцька і Ольга Федчишин з гуморесками. Програмою проводила голова Округи Рома Дигдало. За імпрезу відповідали заступниці голови: Л. Колодчин і С. Гейзен.

19-го листопада 1978 засновано новий Відділ у Гренд Репідс, головою стала Ольга Богач. Організаційна референтка Ліда Колодчин підготовляє ще одну групу до заснування нового Відділу у Воррен.

На терені Округи діє 5 світличок, в тому одна за методом М. Монтезорі. Зв'язки для Округи веде молодий 95-ий Відділ. Цєю працею займаються головою Л. Пакула та С. Площанська, удержуючи зв'язки з Федерацією Жіночих Ключів та Інститутом Плянування.

В листопаді голова Р. Дигдало та заступниця Л. Колодчин взяли участь в ювілей 40-ліття Округи Філадельфія. Дописи в місцевій газетці "Дітройтські Новини", як і хроніку до "Нашого Життя" виготовляє І. Чучман.

Про імпрези і діяльність Округи інформує громаду теж радіогодина "Душа України", яку ведуть союзянки Ореста Каралаш і Анастасія Вокер. 28-го грудня відбулося спеціальне засідання голів Відділів, на якому розплановано працю Округи відповідно до ухвал 18-ої Конвенції та можливостей Округи.

РІК 1979

Загальні збори Округи відбулися 28-го січня 1979 р. Перевибрано майже ту саму Управу. Сумні були ці загальні збори, бо якраз в тому часі відійшла до вічності бувша голова Округи бл. п. Ярослава Сена. Зараз по закінченні зборів членки брали участь у панахиді за її спокій.

В квітні відбулася зворушлива зустріч Округи з Надією Світличною, яка вичерпно відповідала на питання про сучасне життя в Україні. Переведено також збірку для Н. Світличної. Збіркою зайнялись Відділи, гроші переслано до Головної Управи.

*Посвячення прапору СУА Округи Дітройт
Dedication of flag of UNWLA Regional Council of Detroit*

Будова дому СУА "Українське Село" щораз більше активізує громаду Дітройту. Це дім для старших віком. В цілі придбання фондів відбувся 9-го червня "Добродійний Бенкет". Багато праці в підготовці цієї імпрези вклали членки СУА, ініціатори цього проекту. Бенкет був дуже успішний і дав гарний прихід. Головним промовцем була Євгенія Пастернак, управителька пансіону Івана Франка в Торонто. Вона має великий досвід у веденні дому для старших віком і, розповідаючи про свою початково трудну працю, передала свій ентузіазм і віру, що спільними силами громада може багато зробити.

21-го липня Округа з Відділами влаштувала пікнік, дохід призначений на сплату землі під будову.

В днях 26-го до 28-го липня в Дітройті відбувся етнічний фестиваль. Як і іншими роками Окружна Управа брала в ньому участь. Цьогорічний Виставковий Комітет, у склад якого входили: Л. Колодчин, М. Василькевич і Е. Климишин, очолювала голова Округи Рома Дигдало. Комітет співпрацював із 95-им Відділом, який, хоч недавно усамостійнився, взяв на себе ділянку мистецької референтури, як свою спеціальність. Новістю, крім гарної і випрацьованої мистецької вистави, було висвітлювання прозірок "Подорож по Україні", які з поясненнями англійською мовою ілюстрували історію України. Була і друга програма ілюстрована прозірками — це показ писання писанки. Під час програми фестивалю за ініціативою Округи відбувся показ вишиваних суконь, що ним займалася Рома Когут, голова 56-го Відділу. Виступало 30 модельок демонструючи 40 одягів. На будову дому для старших віком в осібнім кіоску під зарядом Анастасії Вокер продавано українські вироби. Референтка суспільної опіки Марта Квітковська з успіхом продавала квіти на ту саму ціль.

Якщо йдеться про діяльність референтур, організаційна (Л.Колодчин) далі веде працю за придбання членства. Засновано два нові Відділи — 42-ий, голова д-р Балтарович, та 45-ий в Гранд Репідс, голова Ольга Богач. Референтура перевела організаційний семінар на тему ведення зборів, книговедення, а також на підставі статуту СУА передискутовано відношення членки до організації.

Виховна референтура (О. Климишин) даліше веде п'ять світличок — три з них для дітей, що не знають української мови, а одна проваджена за методою М. Монтессорі. Виготовлено прозирки з двох популярних казок, до яких дороблено український текст і їх вживають світлички. З нагоди Року Дитини по радіо передано кілька доповідей про виховання, а також читано казочки для дітей дошкільного віку, чим займалися Рома Когут і Люба Китаста. Округа вдержує зв'язки з Федерацією Жіночих Ключів та кожного року бере участь у "Програмі Інституту Плянунвань". Цього року на їх імпрезах репрезентувала Округу Василина Гординська.

Округа брала теж активну участь в підготовці зустрічі з Валентином Морозом. З приводу його звільнення вислано численні листи і телеграми до урядових чинників.

5-Й ВІДДІЛ СУА, ДІТРОЙТ, МІЧ. ХРОНІКА ЗА 1979 РІК.

Загальні збори Відділу відбулися в січні 1979 р. Головою вибрано Марію Івасюк. У Відділі є 59 членок, з того 18 закінчило 80-ий рік життя.

У звітному році приєднано дві нові членки, а три відійшли у вічність. Одна членка входить до Окружної Управи, а дві до Будівельного Комітету дому для старших віком. Одна членка стала членкою УМ в Нью-Йорку.

Сходини відбуваються кожного місяця. На сходинах читаємо і обговорюємо обіжники Головної Управи і інше. Крім цього культурно-освітня референтка читає доповіді. В звітному році пророблено:

1. Відзначення в часі сходин 16-ліття головства Павлини Будзол маленьким дарунком при солодкім і чайку.

2. Вшанування 80-ліття двох членок: Парані Стетків і Доміцелі Генік скромним прийняттям.

3. Відслужено Службу Божу за здоров'я членок, а панахидою і поминками згадано тих, що відійшли.

4. Переведено збірку для Н. Світличної.

5. Відділ улаштував в одному із торговельних центрів односторонню виставку українського народнього мистецтва з рамени Окружної Управи.

6. Членки придбали дарунки до УМ (31 штук)

7. З рамени суспільної опіки відвідуємо хворих і обдаровуємо їх великодніми кошечками.

8. Відділ співпрацює тісно з Окружною Управою: взяв участь у "Дневі Союзянки", Помагав на пікніку ОУ, розпродував білети на бенкет "Українське Село" та помагав на українському фестивалі.

9. Для придбання фінансів влаштовано два рази продаж печива, а влітку в городі членок відбуто два пікніки.

Відділ є членом УККА і ЗУДАК-у,

Вдалою імпрезою був обід з нагоди "Дня матері і доньки", на якому виховна референтка Головної Управи Ірина Лончина виголосила реферат на тему зв'язку з Роком Української Дитини. Доповідь на організаційну тему мала А. Гамера. Вона теж прочитала вірш, присвячений матері.

Успішною імпрезою під оглядом матеріальним і моральним було 45-ліття Відділу 23-го вересня 1979 р. Імпреза була успішною тому, що Відділ проіснував майже півсторіччя і гідно встоявся. Програма була скромна, але добре підібрана. Свято відкрила голова Марія Івасюк, привітала присутніх, попросила вшанувати однохвилинною мовчанкою покійних членок Відділу та передала ведення програми Павлині Будзол. Будзол підкреслила, що існування Відділу 45 літ, це велика заслуга членок і управи.

Зчерги вона, як голова комісії відзначень роздала грамоти членкам, які скінчили 80 літ життя та тим що від самих початків Відділу по сьогодні занимали різні пости не тільки у Відділі, але й в Окружній Управі: Агафії Галишин, Катерині Сосновській, Доміцелі Генік, Парані Стетків, та Анні Патра. За найдовше і безперервне членство у Відділі відзначено Софію Гулявську, Фесю Сідило і Софію Білик. Відзначенням голова почепила "корсажі". Голова Марія Івасюк передала грамоту-відзначення Павлині Будзол за 16-літнє головство та різні пости, які вона займала у Відділі. Була головою Окружної Управи дві каденції, а дві каденції заступницею голови Головної Управи, а від самих початків запланування будови Дому СУА є членом Будівельного Комітету. Голова Окружної Управи Рома Дигдало, передаючи П. Будзол грамоту від Округи, підкреслила її працю для СУА на пості голови 5-го Відділу. Також голова Округи передала для Відділу грамоту за прикладну працю, а від Головної Управи, за корисну і віддану працю для СУА передала почесну грамоту у 45-ліття.

Після обіду відчитано письмові привіти від Головної Управи та від Відділів СУА. Олена Климишин, виховна референтка Округи виголосила святкову доповідь, нав'язуючи до початків СУ на рідних землях. Фінансова референтка Анастасія Гамера подала гарно опрацьований короткий перебіг праці Відділу та загальні приходи і розходи. Голова Будівельного Комітету при Окрузі Анастасія Вокер підкреслила, що 5-ий Відділ є між першими, що зложили найбільше на будову дому старших віком "Українське Село" та заохочувала даліше працювати в тому напрямі. На закінчення свята о. ігумен Іннокентій Лотоцький побажав Відділові витривалости і даліших успіхів у праці та закрив свято молитвою. Членки відспівали гімн СУА.

Евдокія Климишин
секретарка

23-Й ВІДДІЛ СУА, ДІТРОЙТ, МІЧ.

В неділю, 7-го січня 1979 р. Відділ влаштував Свят-Вечір у гарно прибраній ялинками шкільній аудиторії св. Івана Христителя. Головний стіл удекорувала Ірина Козаченко.

Голова Відділу Люба Петрик привітала членок, гостей та священників: о. прелата М. Бохневича, о. І. Лазара й о. В. Климчука. А. Королишин прочитала імена померлих 10 членок, вшановуючи їх пам'ять однохвилинною мовчанкою.

По вечері заступниця голови К. Хом'як у своєму слові згадала про українську традицію Свят-Вечора. Голова Окружної Управи Рома Дигдало висловила признання Відділові за продовжування нашого стародавнього звичаю.

Діти школи св. Івана Христителя під управою преподобної сестри Шарльоти відспівали кілька колядок, а оркестра під диригентурою К. Цепенди виконала декілька різдвяних пісень. Заступниця голови К. Хом'як подякувала виконавцям програми та голові господарського комітету Марії Камінській, заступниці А. Виреті й усім членкам Відділу, що помагали приготувати святу вечерю.

25-го березня Відділ ушанував пам'ять українських героїнь в церкві св. Івана Христителя, де о. прелат М. Бохневич і о. В. Климчук відправили Богослужбу за їхні душі. Після панахиди у шкільній аудиторії відбулася коротка програма в пам'ять героїнь. Програму відкрила голова Відділу Люба Петрик та, привітавши голову Окружної Управи Р. Дигдало, союзянок і гостей, передала

ведення програми заступниці К. Хом'як.

А Королишин прочитала реферат на цю тему. Були й деклямації: Люба Стеца декламувала "На могилі Ольги Басараб" М. Костишина, Люба Петрик "На могилі Ольги Басараб" С. Мусійчука.

20-го травня Відділ улаштував Свято Матері. В церкві св. Івана Христителя о. прелат М. Бохневич і о. В. Климчук відправили Службу Божу за здоров'я членок Відділу й панахиду за померлих членок. Участь була численна. По відправі членки й гості зійшлися у шкільній аудиторії, де було прийняття і програма в честь матерів.

Голова Відділу Люба Петрик привітала матерів, священників та гостей. Програму вела К. Хом'як. Вона попросила протоколярну секретарку прочитати імена 70 померлих членок нашого Відділу й віддати їм пошану згадкою про їх повну посвяту працю для нашої організації. Д-р Марія Балтарович виголосила гарну промову, а потім декламували вірші: Ніна Сухарська "Матері піонерці" М. Стечишина, М. Балтарович "Лебеді материнства" В. Симоненка, Таня Сепел "Рідна мати моя"

Священики, о. прелат М. Бохневич, о. І. Лазар і о. В. Климчук привітали достойних мамів. Голова Округної Управи СУА Р. Дигдало склала признання Відділові за гарну програму в честь матерів. Гості з Фльоріди, колишній диригент хору в Дітройті п. Атаманець з дружиною висловили подяку Відділові за активну працю в СУА. Відзначено квітами найстаршу 90-літню і наймолодшу маму.

Наприкінці програми хор 58-го Відділу, до якого належать переважно дочки членок 23-го Відділу, лід диригентурою Ольги Соловій гарно виконав пісню "Рідна мати моя" і кілька настроєвих мелодій. Подяка належить господарському комітетові Відділу, голові М. Камінській, заступниці голови А. Вирсті та всім членкам, що помагали готувати обід.

Програму закінчено гімном СУА.

9-го вересня відбулося засідання Відділу з обідом лише для членок. В товариській атмосфері обмін думками легше проходить ніж на ділових зборах і зближує членство між собою.

18-го листопада на річних загальних зборах перевибрано ту саму управу. Відсвятковано День Подяки після зборів обідом для членства.

Відділ приймав участь у "Дневі Союзняки" та в усіх акціях Округи.

Анастасія Королишин
протоколярна секретарка

26-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБ, ГЕМТРЕМК, МІЧ.

(Звіт за 1979 р.)

Відділ відбуває свої сходи майже кожного місяця, за виїмком літніх місяців.

В січні беремо участь у парафіяльній ялинці. Кожного року в лютому влаштуємо свято в честь бл. п. Ольги Басараб, нашої покровительки. З тієї нагоди відправлено Службу Божу за спокій душ жінок-героїнь. По відправі членки і гості зібралися в ідальні, щоб спільно вшанувати пам'ять героїнь. Свято відкрила голова Катерина Кобаса і просила однохвилинною мовчанкою вшанувати героїнь і відспівати гімн СУА. Привітала нашого пароху отця Ігумена Лотоцького, членок і гостей та просила отця перевести молитву перед обідом. По молитві, о. Лотоцький в коротких словах заохочував союзняк даліше шанувати пам'ять героїв і передати наші традиції молодому поколінню.

Доповідь про життя і діяльність бл. п. Ольги Басараб прочитала Єлисавета Мадич, а вірш у честь героїнь відрецитувала Стефанія Лужецька. Свято закінчено відспіванням "Боже, вислухай благання".

В березні і вересні маємо продаж домашнього печива, яке членки самі приносять. Під час великодніх свят помагаємо при влаштуванні свяченого в нашій парафії.

З нагоди 25-ліття 63-го Відділу СУА, що припадало в травні, ми склали йому побажання в журналі "Наше Життя" і брали участь у ювілей.

В часі Зелених Свят у червні мали спільну Службу Божу за здоров'я членок і панахиду за померлих членок, а також ширші сходи і спільний обід.

В літніх місяцях допомагали при пікніках нашої Округи, парафії в дні українського фестивалю. Також продавали квитки на виграш "української ляльки" і інших нагород.

На 30-літній ювілей СФУЖО у вересні 1979 р. наша членка Ірина Решитилевич акомпанювала до хороводів, а багато наших членок взяло участь у ювілей.

У жовтні мали ми "День Подяки" з обідом і малою програмою, а також була розгравка проданих у літі льотерійних квитків.

В листопаді відбулися ширші сходи, на яких обговорювано плян праці на наступний рік, біжучі справи і приєднання нових членок до Відділу.

Через цілий рік наші членки допомагали робити вареники, з продажу яких Відділ помагає фінансово обом нашим парафіяльним школам.

Посилаємо через Головну Управу СУА стипендію до Бразилії на науку і виховання священників.

Зіновія Камінська
секретарка

50-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ЕНН АРБОР, МІЧІГЕН.

Звіт з праці за роки 1978-1979.

Відділ має 11 членок, грошевий оборот є невеликий з огляду на малу кількість членок. Сходи відбуваються щомісяця, крім вакаційного часу.

В жовтні 1978 р. Відділ відбув свій традиційний пікнік "Печення бараболі". 18-го лютого 1979 р. відбулася співана Служба Божа в одному з костьолів в Енн Арбор. Співав хор з церкви св. Михаїла з Дірборн. Службу Божу відправив о. В. Ручгі. Присутні, більшістю американці з насолодою слухали українського хору і слідували за ходом відправи. По Святій Літургії членки Відділу приготували каву, закуски і солодке.

28-го березня 1979 р. в домі О. Огар влаштовано заходом Відділу виставку маляра Темістокля Вирсти з Парижу. Було багато запрошених гостей. Виставка проходила в приємній атмосфері. Маєстро пояснював техніку і кольорит своїх картин. Розпродано деякі образи і книжки.

В червні 1979 р. заходом членок Відділу влаштовано 25-літній ювілей подружжя д-ра і пані З. Бровінських.

До Відділу прийнято одну членку Ліду Добровольську, яку щиро вітаємо.

29-го грудня 1979 р. заплановано колядувати в українських родинах. Цей гарний і корисний задум приніс вдовolenня слухачам і колядникам, та невелику фінансову допомогу Відділові.

Олена Панчак
секретарка.

ДОКІНЧЕННЯ ХРОНІКИ У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЧКИ МУЗЕЮ:

Ірина Твердохліб, Рочестер, Н. Й. — скатерть у 4-ох різних красках і по 8 серветок — вибійка.

Галина Шатинська, Вільмінгтон, Дел. — з 54-го Відділу СУА — 2 вишиті серветки.

Володимира Васічко, Савт Орендж, Н. Дж. — 2 картини власної роботи (гриби)

Мартинюк, Куяагога, Огайо — 12 писанок.

70-ий Відділ СУА, Пассейк, Н. Дж. — 7 вишитих подушечок на голки.

Складаю сердечну подяку Елізабеті Яцусь, яка демонструвала писання писанок в музеї Гастінгс, Н. Й. і продавала речі для Українського Музею в Нью-Йорку.

Щира подяка Наді Бігун, Лідії Гайдучок, Євдокії Боднарченко і Марії Хитрій, які продавали речі для Українського Музею на базарі в Ньюарку.

Сердечно всім дякую

Ірина Волянянська
завідуюча крамничкою

З волі Всевишнього упокоївся в Божі 6-го жовтня 1979 року, бл.п. протоієрей **Ярослав Сірко**, парох церкви Св. Йосафата в Пармі і декан огайського деканату української католицької церкви, муж членки СУА і бувшої голови 33-го Відділу СУА — Дарії Сірко.

Замість квітів на могилу в світлу пам'ять Покиного складаємо 265.00 дол. на українських питомців в Інсбруку, Австрія і 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлюємо цією дорогою наше глибоке співчуття.

Членки 33-го Відділу СУА
Клівленд, Огайо.

Замість квітів на могилу **бл. п. Евстахія Кассіяна**, брата нашої членки Іванни Шкарупи, складаємо 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя".

Управа 33-го Відділу СУА
Клівленд, Огайо.

В грудні 1979 р. одержано від 33-го Відділу СУА некролог і замість квітів які переочено, тому подаємо їх з таким опізненням. Дуже перепрошуємо за недогляд.

Адміністрація "Нашого Життя"

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 28 січня 1980 р. в Балтімор відійшла у вічність св. п. **Олександра Сенюта**, довголітня членка 59-го Відділу СУА.

Покійна Олександра, по батькові Гумецька, народилася 10-го травня 1892 р. в с. Далава, дрогобицького повіту в священничій сім'ї. Освіту здобула в Перемиському Інституті для Дівчат. На рідних землях вчителювала. Згодом в переселенчих таборах очолювала відділ Об'єднання Жінок Українок в Ульмі, Німеччина. З переїздом до Америки подружжя Сенютів осіло в Балтімор, де св. п. проф. Сенюта був диригентом хору української католицької церкви св. Арх. Михаїла. Покійна була дуже працювитою і жертвенною членкою. Останніми роками, коли стала немічною, вдячні членки опікувалися нею, а найбільше Дора Хариш. Численна громада відпроварила св. п. Олександрю на місце вічного відпочинку. Після похорону членки 59-го Відділу влаштували поминальний обід, під час якого голова Відділу Анна Стельмах, представники організації, дальша родина Покійної і приятелі з жалем її прощали.

Під час тризни присутні зложили пожертви замість квітів на могилу на: Пресовий Фонд "Нашого Життя" **110.00 дол.** і на Український Музей в Нью-Йорку **110.00 дол.**

Журтували такі особи:

по 10.00 дол.: А. Стельмах, М. Булавка, В. Войтович, Д. Хариш, А. Ганас, В.

Ганас, О. Пісецька, М. і В. Пересади, Л. Марковська, Н. Романовська, Л. М. Шавяк, о. Роман Ганас, Л. Лемішка, Д. Коструб'як, Іван Пелех.

по 5.00 дол.: Є. Стельмах, В. і О. Коржі, А. і Е. Притули, В. І. Е. Снігури, Оля Павловська, М. Захарків, В. Стельмах, О. і Р. Ганаси, А. Царик, Г. Самутин, А. Мельник, М. Котик, і. Шавяк-Паславська, Д. Чорнодольська.

Пресова референтка

Докінчення: СФУЖО

Взимку 1979/80 ці наради перенесено на стейтову площину. А влітку 1980 р. ця справа має бути розглянена на трьох Конференціях Білого Дому, а саме в Балтіморі (5 - 7 червня), Міннеаполісі (19 - 21 червня) і в Лос Анджелесі (10-12 липня).

ВИСТАВКА ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТКИНЬ

Світова Жіноча Конференція включить у свою програму виставку картин образотворчих мисткинь різних народів. Виставка відбудеться в Карльберг Гліптотек Музею у днях 14-30 липня 1980 р. Окрім картин будуть висвітлені прозірки творів різних мисткинь, виставка монографій, продаж листівок, виставка афішів.

Замість квітів

Замість квітів на свіжу могилу **сл. п. Володимири Ріпецької**, активної членки Союзу Українок на рідних землях в Сокальщині

на тризні зложили:

на Патріарший Фонд 280.00 дол.

по 50.00 дол.: д-р Йосиф і Ліда Оришкевич, Уляна і Йосиф Гринь.

30.00 дол.: Богдан Козак.

25.00 дол.: Наталія і Володимир Чайківські.

по 20.00 дол.: Іванна Гринь, Микола Ничай, Зеня і Джевіт Таран, Лідія і Андрій Закревські.

15.00 дол.: Ірена Скождополь.

по 10.00 дол.: Марта і Роман Данилюк, Ольга і Богдан Фостяк, Дарія і Едвард Камінські.

на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 60.00 дол.:

20.00 дол.: Оля і Ярослав Городецькі.

по 10.00 дол.: Марта і Роман Данилюки, Микола Ничай, Ірена Скождополь, Ірена Ріпецька.

В пам'ять покійної Володимири Ріпецької 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а шановній родині складаємо наші ширі співчуття

Оля і Ярослав Городецькі

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Юрія Гаврилова**, мужа нашої членки п. Теодозії, складаємо 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя". Дорогий п. Теодозії і родині висловлюємо шире співчуття.

Управа і членки 20-го Відділу СУА, Філядельфія

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Грети**, довголітньої членки 24-го Відділу СУА, Елизабет, складаємо 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Членки 24-го Відділу

Замість квітів на могилу **бл. п. Ярослави Барнич**, матері Ліди Гладкої, голови Округової Управи СУА Нью-Джерзі, складаємо 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Управа 24-го Відділу Елизабет, Н. Дж.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Світенка**, батька Нілі Павлюк і дідуся Оксани Бабич, членок 98-го Відділу СУА, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

98-ий Відділ СУА, Філядельфія

В пам'ять **бл. п. Стефана Ходновського**, батька нашої культурно-освітньої референтки Лесі Ошудляк зложили 65.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя":

10.00 дол. — 65 Відділ СУА

по 5.00 дол.: Марта Цимбаліста, Оля Городецька, Ярослава Букачівська, Дарія Оріховська, Теодозія Коверко, Ірина Старожитник, Марія Слободян, Іванна Ратич.

по 3.00 дол.: Марія Галата, Олена Патроцька, Анна Протінік.

по 2.00 дол.: Дарія Гусар, Тамара Панкевич, Франя Стек.

Замість квітів на могилу **бл. п. Павлини Гуцуляк** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

77-ий Відділ СУА — Чикаго, Ілл.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефана Чайківського**, чоловіка нашої членки Ірени, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

93-ій Відділ СУА — Гартфорд, Конн.

Замість квітів на могилу **бл. п. Ярослави Барнич**, мами Лідії Гладкої, голови Округової Управи в Нью Джерзі присутні на засіданні Екзекутиви СУА зложили 60.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя":

Іванна Рожанковська, Александра Різник, Люба Волинець, Христина Навроцька, Марія Томоруг, Ірена Чайківська, Марія Савчак, Іванна Ратич, Ольга Гнатейко, Уляна Старосопільська, Марта Данилюк.

В шосту річницю смерті у світлу пам'ять незабутнього мужа **бл. п. Володимира Кривуцького** складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

К. Кривуцька

членка 56-го Відділу СУА, Дітройт, Міч.

Замість квітів на свіжу могилу мого незабутнього товариша гімназійної й університетської лавки **бл. п. проф. Теодора Цара** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Його дружині п. Олі й родині засилаю вислови найщирішого співчуття

Михайло Цяпка з дружиною Омелією

Замість квітів на свіжу могилу акторки **сл. п. Ярослави Барнич** складаю 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя"

"Ліди — Майка"

Замість квітів на далекі зруйновані могили в Голті і Кам'янці-Подільському моїх незабутніх батька **бл. п. Олександра і брата бл. п. Юрка ("Гайдамака") — Кучук-Феніковських** складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Тамара Крижанівська

Замість квітів на могилу **бл. п. д-р Івана Подюка** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марія Кузьмак

У другу болючу річницю смерті мого мужа **бл. п. Лева Рудницького** і сестри **бл. п. Емілії Калужняцької** та в першу річницю смерті **бл. п. мгр Лева Калужняцького**, замість квітів складаю 38 канад. дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марія Рудницька і сестра Теодора Коцко

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олени Волошин**, дружини мого незабутнього бувшого шефа св. п. др. Михайла Волошина, адвоката у Львові і мого коменданта при Легіоні Українських Січових Стрільців в часі визвольних змагань складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а опечаленій родині пересилаю цією дорогою вислови глибокого співчуття.

д-р Стефан Булак Торонто, Канада

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефана Ходновського**, батька дорогої нам Лесі Ошудляк складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Олег і Іванна Ратич

В світлу пам'ять нашої дорогої стрийни **бл. п. Марти зі Стефановичів Дурбак** складаємо 20.00 дол. на Стипендійний Фонд в Бразилії

Олена і Лев Кокодинські

У першу сумну річницю смерті **св. п. Галини Журби** видатної української письменниці складаю замість квітів на її могилу 20.00 дол. на Стипендійний Фонд для молоді в Бразилії

Марія Голуб, Каламазу, Міч.

Замість квітів на свіжу могилу приятеля нашої родини **бл. п. директора Івана Поритка**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" з висловами широго співчуття.

Марія Фацієвич-Харина

У НАМАЛЬОВАНОМУ СВІТІ

Перша нагорода в конкурсі з нагоди Року Дитини
Докінчення

ГАННА ЧЕРІНЬ
ВІЛЬШАНКА

НАША ДЕРЖАВА

Тато часто розказував Андрійкові про наш рідний край — Україну. Андрійко ніколи її не бачив. Мама, готуючи підвечірок, прислухалась до розповіді й часом додавала свої спогади або виправляла тата:

— До Дніпра найближче не з Печерського, а з Подолу: бо Печерськ — на горі, а Поділ — в долині, тому він так і називається: По-діл...

Тато розповідав давню історію України: про племена дулібів, деревлян, полян, сіверян; про боротьбу з напасниками й про тяжке життя в польській та московській неволі; про славних на весь світ козаків та про нашу боротьбу за свою державу. Андрійко слухав ці розповіді й малював то вусатих козаків, то бравих запорожців із "оселедцями", то пароплави на Дніпрі...

Коли в суботу він приходив до Рідної Школи, то вискакував із своїми знаннями, перебиваючи вчительку, аж вона сердилась на Андрійка й казала йому сидіти тихо:

— От через місяць будуть іспити — тоді покажеш свої знання; а покищо не заважай.

"Яка ж вона, та Україна?" — думав Андрійко.

Взяв свій альбом і почав малювати Україну так, як уявляв її.

Спочатку намалював величну браму — це мали бути Золоті Ворота. Обабіч звів міцні мури, яких би не збороли жадні вороги. На вежі сиділи козаки й пильнували кордонів. З-за мура виглядали височезні соняшники. Над брамою гордо майорів жовтоблакитний прапор.

Гарно виглядала Україна! А щоб кожний знав, що то за держава, Андрійко синіми літерами вималював:

УКРАЇНА

Ще раз глянув на малюнок, відчинив браму й... увійшов в Україну...

— А що ти тут робиш? Хочеш напасти на нашу советську державу? — почув він вигук якоюсь дивною, перекрученою мовою, з якої не все міг зрозуміти.

— Я хочу побачити Україну, нашу державу!

— А яке ти на те маєш право? — сердито гримнув той голос.

Андрійко глянув угору й побачив пикатого

солдата з рушницею. На його шапці була червона зірка й напис: "СССР"

— Бо я — українець.

— Україна належить до СССР! — крикнув солдат, узяв квач, умочив у смолу і замазавши слова "Україна", написав: "СССР". — Якщо ти хочеш бути советським, то заходь, а як ні — вон звідси!

— Я не хочу бути советським! Я хочу самостійної України! — відповів Андрійко. Солдат боляче пхнув його чоботом і вигнав за браму. Але Андрійко не здавався. Він вирішив, що знайде якусь пробоїну в мурі й таки побачить Україну.

Довго він блукав попід муром, ховаючись у кущах, аж поки знайшов місце де вивалилось кілька цеглин. Він обережно пробрався на той бік.

Повз, повз, і дібрався до великого міста. Тоді став на весь зріст і побачив, серед високих будинків, верхи старовинної церкви.

— Це Юр! — скрикнув Андрійко вголос. — Церква святого Юрія. Я її впізнав, бо нам її на світлинах у школі показували. Значить — це Львів.

— Да, это Львов, — обізвався білявий хлопчик у подертих штанях.

— Ото відкрив Америку!

— Не Америку, а Україну, — заперечив Андрійко. — Хто ти? Ти українець?

— Да. Я Міша, значить, Михайло.

— А чого ти так дивно говориш, що я тебе ледве розумію? Мій тато теж зі Львова, але його я розумію добре.

— Бо я говорю по-російськи. Але я вмю і по-українськи.

— От тепер я тебе розумію. То чого ж ти в Україні говориш по-російськи?

— Ми вдома говоримо по-українському, але на вулиці, та ще й із чужими — російською мовою. Нею нас навчають у школі, і так говорять в установах.

— Але ж чого, чого?

— Бо як ходити до російської школи, то потім можна дістати кращу посаду. Нам кажуть, що ми всі — громадяни советського союзу, і в нас має бути спільна мова.

— А в вас питали на те згоду?

— Ні.

— Значить, це кривда, насильство. Це для того, щоб ми з тобою один одного не зрозуміли!

Але цього ніколи не буде! Ми, українці на чужині, бережемо українську мову й не дамо їй загинути!

— Андрійку, розкажи мені про ваше життя. Чи правда, що ви в Америці маєте всього багато-пребагато і ще трохи? Що ви щодня їсте м'ясо й цукерки?

— Правда. А ви?

— А ми тільки на свято. А скільки вас живе в одній кімнаті? — В одній кімнаті? Такого в нас не буває. У нас своя хата, і кожний має свою кімнату, а крім того, є в нас спільна вітальня, кухня, їдальня й дві умивальні.

— Аж дві? А в нас нема ні одної... Невже ж і в тебе своя окрема кімната?

— Так. Із ліжком, шафою, письмовим столом і полицями.

— Що тут за розмови? Що ти йому брешеш? — загримів раптом той самий грізний голос. Пикатий солдат боляче схопив Андрійка за вухо.

— Я не брешу! — крикнув Андрійко. Я тільки розказую йому, як ми в Америці живемо.

— Не треба нам таких розмов! Це — контр-революція! Це напад на советську державу!

— Це ви на мене нападаєте, а не я на вас. І взагалі, як ви смієте в Україні говорити до мене, українця, по-російськи?

— Ах ти, хахол! — заревів солдат. — Якби ти був дорослий, я б тебе одразу запроторив на Сибір. А через те, що ти ще не доріс, я тебе вижену закордон!

І він брутально вхопив Андрійка за комір і виштовхнув за браму. Михайлик жалібно дивився на все це й плакав.

Андрійко широко розплющив очі й придивився до свого малюнка. Золота брама стояла зачинена й мовчазна. Хто зна, що діялось по той бік... Але над брамою ще чорнів ганебний напис "СССР". Андрійко взяв білу фарбу, покрит нею той чорний напис, а тоді наново, золотими літерами, вивів: УКРАЇНА.

В кімнату увійшов тато.

— А, малюєш? Це добре. Старайся, з тебе може вийде добрий маляр.

— Тату, а чому Україну називають ССРСР?

— Це по-російськи скорочено "Советський союз". Цю назву вживають, щоб українці забули свою державу й свою мову, щоб вони не домагались незалежності. Але цього ніколи не станеться.

— Ніколи! Я домагатимусь

Рис. Ярко Козак. Кольор Гануся Рогожа

незалежності України! Я — і ми всі!

— Так, це завдання твоє і всіх українських дітей. Якщо ви тут, поза Україною, виростете

добрими українцями, з вас будуть брати приклад діти України. І тоді ми всі досягнемо того, що на державній брамі нашої вітчизни буде гасло **УКРАЇНА**.

флейта) молодих пань додав багато чару цілій імпрезі. Публіка була вдоволена з імпрези, а професіонали, які були присутні, нпр. Андреас (Сакс — 5 Ave.), Алекс Флієпс і Марта Стефані, привітали Е. Тріску з її успіхом.

Вечором проводила мисткиня слова, Л. Кукрицька. Дуже багато праці вклали пані: І. Падох, Х. Карлевич, М. Гончаренко і Л. Стеценко та панове: д-р Я. Падох, Химич і інж. А. Пащук. Панство Іванові, відомі добродії "Українського Гарварду" були незаступні.

Мода це хіба чи не одна з найбільших індустрій у світі. Франція все ще залишається її центром, але

Америка є її великою конкуренткою. Центрами американської продукції є Каліфорнія і Нью-Йорк (тут працює 481.000 робітників на різних щаблях професії). Американська одяжева продукція сьогодні, на жаль, належить до індустрії яку "емігрують" до Японії чи Кореї, де робітник є дешевший. У Нью-Йорку залишаються тільки модельєри і торговельні бюро — проекти для виконання висилають часто поза межі Америки. Це очевидно витворює нерівновагу на ринку праці та Департамент Праці, а разом з ним робітники і модельєри переживають не одну гірку хвилину. Конкуренція поміж домами моди, поміж модельєрами є запекла та дуже важко їм втриматися на ринку праці. Може і тому українських

модельєрів не багато, а якщо вони є, то ховаються за англійськими, чи італійськими псевдонімами. Думаємо, що з часом, коли більше наших жінок почне займати видні (і добре оплачені) становища, на яких буде потрібно себе зарепрезентувати (або коли наші панночки почнуть одружуватись з українськими мільйонерами..), тоді і наші модельєри розкриють теж своє "інкогніто". Тим часом тільки одна Євгенія Тріска, не боячись різних "критичних" заваг, виступила уже кількакратно з інтересними суконками, цікавими матеріалами і помислами. За те ми їй вдячні.

О. С. П.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **бл. п. Матвія Яхницького** складаємо 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку

Окружна Управа Нової Англії

В пам'ять незабутньої Матері **сл. п. Константини Стебновської**, бувшої членки 28-го Відділу СУА в Нью-Йорку складаємо 30.00 дол. на Український Музей.

Дарія і Василь Пасічняка

В пам'ять **Стефанії Яреми**, Чикаго Ілл. складаю 20.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

Джон — Іванна Ушенська
касірка 14-го Відділу СУА,
Атланта, Джорджія

В шосту болбочу річницю смерті моєї найдорожчої мами **Ольги з Крупських Індри** складаю у її пам'ять 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Ліда Колодчин

Замість квітів на могилу **бл. п. Александри Раделицької, мами Олі Ласки**, членки 76-го Відділу СУА, Дітройт, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Ліда Колодчин

Замість квітів на могилу **бл. п. Катерини Шипилявої** членки 49-го Відділу СУА складаю 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя"

Анна Гайдичук

Замість квітів на свіжу могилу моєї приятельки й товаришки по сцені **бл. п. Ярослави Барнич** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлюю глибоке співчуття

Олена Карп'як-Бенцаль

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олександри Сенюти** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Пелагія і Михайло Кулик

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Івана Кусова** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Франя і Василь Стек

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. А. Пискачевського** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Іванна і Володимир Медвідь
Гарфільд, Н.Дж.

КРАМНИЧКА

УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

ПОЛОТНЯНА ТОРБИНКА ПРИКРАШЕНА ВІДБИТКОМ ФРАГМЕНТУ ВИШИВКИ З УКРАЇНСЬКОГО РУШНИКА
Ціна 9.75

Докінчення: НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ

по 50.00 дол.: інж. Ярослав Пришляк, Боффало, Володимира Михайлів, Честер, Іванна і Ярослав Кліми, Асторія (1-ша рата)

33.00 дол.: 116-ий Відділ СУА, Ірі

30.00 дол.: Ігор Чмола, Делю

по 25.00 дол.: інж. Микола Барицький, Боффало, Марія Гац, Глендейл

20.00 дол.: Марія Голуб, Каламазу. В першу сумну річницю смерті св. п. Галини Журби, замість квітів.

по 10.00 дол.: Іван Коман, Боффало, І. Чумиловська, Скенектади

Разом 4.213.00 дол.

Ірина Качанівська

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невірних і образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 і по полудні від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646. Адреса: 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

13-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. У. КРАВЧЕНКО, ЧЕСТЕР, ПЕНН.

Загальні збори Відділу відбулися 24-го лютого 1980 року. До управи вибрано: Емілія Павлюк — голова, Ольга Рибаків — заступниця голови, Лідія Грабова — секретарка, Лідія Кий — касирка.

Референтки:

Марія Венчак — фінансова, Марія Ключа — організаційна, Лідія Грабова — імпрезова, Ольга Рибаків — мистецька, Христина Плюта — виховна, Христина Плюта і Надія Баган — суспільної опіки, Тамара Рац — пресова і культурно-освітня, Анна Купчик — зв'язків.

Контрольна Комісія:

Олена Горбова голова, Анна Микита і Анна Купчик — члени.

Тамара Рац
пресова референтка

21-ИЙ ВІДДІЛ СУА, БРУКЛИН, Н. Й.

Загальні збори 21-го Відділу відбулися 30-го грудня 79 р. в присутності голови Окружної Управи Оксани І. Щурової. Нову управу вибрано в такому складі: Емілія Ройовська — голова, Ольга Подусовська — заступниця голови, Марія Рейнарович — секретарка, Оксана Богданович — касирка. Референтки: Ольга Подусовська — організаційна, Марія Рейнарович — культурно-освітня, Марія Гуссаківська — пресова, Ірина Кордуба і Зеновія Колодій — суспільної опіки, Параскевія Козак, Марія Булич, Анастасія Теребецька і Ольга Подусовська — господарські. Контрольна Комісія: Стефанія Слюзар — голова, Лілі Скрібен і Марія Бартошевич — членки.

Марія Гуссаківська
пресова референтка

54-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Річні збори Відділу відбулися 20-го січня 1980 р. На зборах була присутня голова філадельфійської Окружної Управи, Наталія Даниленко. В склад управи на 1980 рік ввійшли: голова — Лідія Гарванко, заступниця голови — Анна Гринишин, секретарка — Ірина Щерба, касирка — Естелла Маєр.

Референтки:

організаційна — Галя Шатинська, культурно-освітня і імпрезова — Марія Матвійків, зв'язків — Тамара Книгиницька, мистецька — Алла Рудавська, пресова і хронікар — Лада Гусар, суспільної опіки — Анна Зарицька і Марія Корженівська, господарська Катерина Гусак.

Контрольна Комісія:

Ірина Куницька — голова, Анна Тур і Катерина Глинянська — члени.

Л. Гусар

64-ИЙ ВІДДІЛ СУА, НЬЮ-ЙОРК, Н.Й.

Загальні збори 64-го Відділу СУА в Нью-Йорку відбулися 20-го січня 1980 р. Вибрано управу в такому складі: Христя Навроцька — голова, Марія Савицька — заступниця голови, Марія Ржепецька — секретарка, Поля Книш — касирка, Олена Качала — фінансова секретарка.

Референтки: Володимира Івануса і Люба Раковська — організаційні, Оксана І. Щурова — культурно-освітня, Дарія Костів — виховна, Люба

Артимишин — мистецька, Марія Карлевич і Осипа Лень — імпрезові, Наталія Білоус і Ярослав Салик — суспільної опіки, Марія Береза і Ірина Комар — господарські, Евстахія Гойдиш і Ірина Пясецька — пресові. Ірина Падох — делегатка до Об'єднаного Комітету.

Контрольна Комісія: Марія Даниш — голова, Марія Савчак, Марія Барагура — члени, Галина Кіляр, Кіра Скоробогата — заступниці.

Е. Гойдиш
пресова референтка

70-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ВІРИ БАБЕНКО, ПАССЕЙК, Н. ДЖ.

Річні загальні збори Відділу відбулися 10-го лютого 1980 р. Вибрано нову управу в такому складі: Олена Площанська — голова, Марія Бакалець — заступниця голови, Ольга Буртик — секретарка, Єва Лужняк — касирка.

Референтки: Стефанія Покора — організаційна, Дарія Колатало — культурно-освітня, Олеся Порохняк — імпрезова, Марія Стефанів — пресова, Марта Гурін — зв'язків, Олена Бобиляк — суспільної опіки, Ірина Цапар — господарська.

Контрольна Комісія: Осипа Кобзар — голова, Ірина Шраменко — членка, Анна Ваньо — членка.

Марія Стефанів,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined — by Ukrainian National Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y., N.Y. 10003

Передплата в США: річна ... 11.00 дол., піврічна... 6.00 дол., Поодинокі число 1.15 дол. в Канаді: 11.00 ам. дол. або 12.00 кан. дол. Річна передплата: в Англії ... 4 ф. ст., в Австралії... 7 дол. А., у Франції... 35 фр., в Німеччині 20 н. м., в Бельгії... 250 б. фр. Інші країни гляди обкл. ст. 3.

Subscription in the United States of America: 11.00 per year, half year 6.00: single copy \$1.15. in Canada: 11.00 U. S. \$ or 12.00 Can. \$

Subscription per year: in England... 4 Pound Sterling; in Australia — 7 Austr. \$; in France... 35 Fr.; in Germany 20 DV. in Belgium... 250 B. Frs. Other foreign countries see cover page... 3

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional
mailing offices" Return to "Our Life" Magazine, (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Взір з Пряшівщини зі збірки Лариси Зелік
Design from Pryashivshchyna from the collection of Larysa Zielyk
Подала Ольга Трачук